Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2025)0174

Közbeszerzés

Az Európai Parlament 2025. szeptember 9-i állásfoglalása a közbeszerzésről (2024/2103(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 114., 151. és 156. cikkére,

– tekintettel a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre[1],

– tekintettel a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvre[2],

– tekintettel a 89/665/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelvnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében történő módosításáról szóló, 2007. december 11-i 2007/66/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre[3] (jogorvoslati irányelv),

– tekintettel a harmadik országbeli gazdasági szereplőknek, áruknak és szolgáltatásoknak az Unió közbeszerzési és koncessziós piacaihoz való hozzáféréséről, valamint az uniós gazdasági szereplők, áruk és szolgáltatások harmadik országbeli közbeszerzési és koncessziós piacokhoz való hozzáféréséről szóló tárgyalásokat támogató

---

1 HL L 94., 2014.3.28., 65. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj.
2 HL L 94., 2014.3.28., 243. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj.
3 HL L 335., 2007.12.20., 31. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/66/oj.

eljárásokról (nemzetközi közbeszerzési eszköz – IPI) szóló, 2022. június 23-i (EU) 2022/1031 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1],

– tekintettel a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelvre (az európai akadálymentesítési irányelv)[2] és a közszférabeli szervezetek honlapjainak és mobilalkalmazásainak akadálymentesítéséről szóló, 2016. október 26-i (EU) 2016/2102 európai parlamenti és tanácsi irányelvre (a honlapok akadálymentesítéséről szóló irányelv)[3],

– tekintettel az Európai Unió Bíróságának (EUB) a C-395/18. sz., Tim SpA – Direzione e coordinamento Vivendi SA kontra Consip SpA, Ministero dell'Economia e delle Finanze ügyben 2020. január 30-án hozott ítéletére[4],

– tekintettel az Európai Unió Bíróságának a külföldi ajánlattevők uniós közbeszerzési eljárásokban való részvételéről szóló közelmúltbeli ítéleteire, nevezetesen a C-652/22. sz., Kolin Inļaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ kontra Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave ügyben[5] 2024. október 22-én és a C-266/22. sz., CRRC Qingdao Sifang Co. Ltd, Astra Vagoane Călători SA kontra Autoritatea pentru Reformă Feroviară, Alstom Ferroviaria SpA ügyben[6] 2025. március 13-án hozott ítéletekre,

– tekintettel a Kereskedelmi Világszervezet közbeszerzésről szóló, 2012. évi megállapodására,

– tekintettel a „Közösen lépünk előre: merészebb, egyszerűbb és gyorsabb Unió" című, 2025. február 11-i 2025. évi bizottsági munkaprogramra (COM(2025)0045),

---

1 HL L 173., 2022.6.30., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1031/oj.

2 HL L 151., 2019.6.7., 70. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj.

3 HL L 327., 2016.12.2., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2102/oj.

4 A Bíróság 2020. január 30-i ítélete, Tim SpA – Direzione e coordinamento Vivendi SA kontra Consip SpA, Ministero dell'Economia e delle Finanze, C-395/18, ECLI:EU:C:2020:58.

5 A Bíróság 2024. október 22-i ítélete, Kolin Inļaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ kontra Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave, C-652/22, ECLI:EU:C:2024:910.

6 A Bíróság 2025. március 13-i ítélete, CRRC Qingdao Sifang Co. Ltd, Astra Vagoane Călători SA kontra Autoritatea pentru Reformă Feroviară, Alstom Ferroviaria SpA, C-266/22, ECLI:EU:C:2025:178.

– tekintettel a „Tisztaipar-megállapodás: a versenyképességet és a dekarbonizációt szolgáló közös ütemterv” című, 2025. február 26-i bizottsági közleményre (COM(2025)0085),

– tekintettel a „Versenyképességi iránytű az EU számára” című, 2025. január 29-i bizottsági közleményre (COM(2025)0030),

– tekintettel a „2024. évi európai szemeszter – Tavaszi csomag” című, 2024. június 19-i bizottsági közleményre (COM(2024)0600),

– tekintettel a Bizottság „A kkv-k igényeinek elemzése a közbeszerzésben” című jelentésére (2021)[1],

– tekintettel az „Emberközpontú gazdaság kiépítése: a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv” című, 2021. december 9-i bizottsági közleményre (COM(2021)0778),

– tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a munkaügyi záradékokról (közbeszerzési szerződések) szóló, 1949. évi C94. számú egyezményére,

– tekintettel a „Közbeszerzés Európában és Európa szolgálatában” című, 2017. október 3-i bizottsági közleményre (COM(2017)0572),

– tekintettel a Régiók Bizottsága „Sokktól mentes európai régiók: A helyi és regionális gazdasági reziliencia megerősítése az egységes piac stratégiai fejlődése során” című, 2024. december 4-i véleményére[2],

– tekintettel az Európai Számvevőszék „Közbeszerzés az EU-ban. Kevesebb verseny az építési beruházásokra, árukra és szolgáltatásokra odaítélt szerződések esetében a 2021-ig tartó 10 évben” című, 2023. december 4-i, 28/2023. sz. különjelentésére,

– tekintettel az Európai Számvevőszék „A tisztességes és hatékony verseny javítása az építési beruházásokra, árukra és szolgáltatásokra odaítélt uniós közbeszerzési szerződések tekintetében” című, 28/2023. sz. különjelentéséről szóló, 2024. május 24-i tanácsi következtetésekre[3],

---

1 Európai Bizottság: Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság, t33, Celotti, P., Alessandrini, M., Valenza, A. et al., *SME needs analysis in public procurement – Final report*, (A kkv-k közbeszerzésekkel kapcsolatos igényeinek elemzése – Végleges jelentés) Kiadóhivatal, 2021, https://data.europa.eu/doi/10.2873/86199.

2 HL C, C/2024/7061, 2024.12.4., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7061/oj.

3 HL C, C/2024/3521, 2024.6.3., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3521/oj, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3521/oj.

– tekintettel az európai kkv-kra vonatkozó új stratégiáról szóló, 2020. december 16-i állásfoglalására[1],

– tekintettel a kkv-k uniójának helyzetéről szóló, 2023. július 13-i állásfoglalására[2],

– tekintettel „A belső piacon alkalmazott nemzetközi közbeszerzési politikák végrehajtása és bevált gyakorlatai” című, 2021. május 20-i bizottsági jelentésre (COM(2021)0245),

– tekintettel a Parlament 2023. október 24-i, „The social impact of public procurement – Can the EU do more? (A közbeszerzés társadalmi hatása – többet tehet az EU?)” című tanulmányára[3],

– tekintettel az Európai Munkaügyi Hatóság „Evaluating policy responses to prevent undeclared work in public procurement contracts” [A be nem jelentett munkavégzés közbeszerzési szerződésekben való megelőzésére adott szakpolitikai válaszok értékelése] című, 2024. májusi jelentésére,

– tekintettel Mario Draghi „Az európai versenyképesség jövője” című, 2024. szeptember 9-i jelentésére (Draghi-jelentés) és Enrico Letta „Much more than a market” (Jóval több, mint piac) című, 2024. április 17-i jelentésére (Letta-jelentés),

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság és a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság véleményeire,

– tekintettel a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság jelentésére (A10-0147/2025),

A. mivel a közbeszerzés az EU bruttó hazai termékének mintegy 14%-át teszi ki, és fontos eszközként szolgál a gazdasági növekedés, különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k), az innováció, a fenntarthatóság és a társadalmi kohézió, valamint a helyi ipar és a minőségi munkahelyek előmozdítása szempontjából az EU-ban, valamint a reziliens ellátási láncokra és üzleti modellekre való átállás támogatásához, többek között az alvállalkozói láncokban is;

B. mivel a helyi és regionális önkormányzatokat – mint az EU legnagyobb beruházóit és ajánlatkérő szerveit – egyre inkább

---

1 HL C 445., 2021.10.29., 2. o.

2 HL C, C/2024/4013, 2024.7.17., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4013/oj.

3 Európai Parlament: Gazdaságpolitikai, Tudománypolitikai és Életminőségi Tematikus Főosztály, Uniós Belső Politikák Főigazgatósága, Caimi, V. és Sansonetti, S., *The social impact of public procurement – Can the EU do more? (A közbeszerzés társadalmi hatása – többet tehet az EU?)*, 2023. október.

korlátozzák a szigorú uniós és nemzeti szabályok, az összetett jogi követelmények és eljárások, valamint az aránytalan adminisztratív terhek, miközben a pénzügyi források, a képzett személyzet és a technikai szakértelem tartós hiányával szembesülnek – különösen az önkormányzatok és a kisebb régiók szintjén –, ami gyakran szükségessé teszi az alapvető feladatok külső szervezetekhez történő kiszervezését, ami további pénzügyi terhet és eljárási késedelmeket okoz;

C. mivel a közbeszerzés továbbgyűrűző hatásokat válthat ki, amelyek növelik a fenntartható áruk és szolgáltatások iránti keresletet az egész piacon, valamint támogatják a vezető piac létrehozását;

D. mivel a 2014. évi reform célja az eljárások egyszerűsítése, az átláthatóság és a korrupció elleni küzdelem fokozása, a kkv-k és az induló innovatív vállalkozások részvételének előmozdítása, valamint a stratégiai közbeszerzési célkitűzések önkéntes megközelítés révén történő integrálása volt, ugyanakkor továbbra is kihívást jelent az átláthatóság, a hatékonyság, a nem árjellegű kritériumok szélesebb körű alkalmazása és összehangolása, az adatokhoz való hozzáférés és a végrehajtás egyszerűsítése, valamint a csalás és a korrupció megelőzése;

E. mivel a 2014. évi reform bevezette a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat (MEAT) kritériumait, hogy ösztönözze a minőségi kritériumok, például a környezetvédelmi és szociális szempontok figyelembevételét a közbeszerzési szerződések odaítélése során; mivel a Számvevőszék különjelentése megállapította, hogy 2021-ben a szerződések nagy részét még mindig kizárólag a legalacsonyabb ár kritériuma alapján ítélték oda; mivel 2023-ban 20 tagállam közbeszerzési pályázatainak több mint 50%-át kizárólag az ár alapján ítélte oda, és közülük 10 tagállam közbeszerzési pályázatainak több mint 80%-át ítélte oda kizárólag az ár alapján;

F. mivel a Számvevőszék különjelentése arra a következtetésre jutott, hogy a közbeszerzési szerződések esetében a verseny szintje 2014 óta csökkent, és hogy a tagállamok többségében még nőtt is a legalacsonyabb árat alapul vevő odaítélési kritérium alkalmazásának aránya a vizsgált időszakban;

G. mivel az árukra, szolgáltatásokra és építési munkákra vonatkozó uniós közbeszerzési küszöbértékek 1994 óta gyakorlatilag változatlanok maradtak; mivel ezek a piaci árakhoz igazított küszöbértékek reálértéken folyamatosan csökkennek; mivel ennek következtében egyre több kisebb szerződést kell uniós szinten pályáztatni, gyakran hosszadalmas és összetett eljárások révén;

H. mivel az Európai Munkaügyi Hatóság (ELA) megállapította, hogy „amikor a legalacsonyabb árat alkalmazzák egyedüli kiválasztási kritériumként, a munkaerőköltségekre nehezedő nyomás miatt

megnő a be nem jelentett munkavégzés kockázata”; mivel az Európai Munkaügyi Hatóság azt is megjegyezte, hogy „széles körben elismert tény, hogy a közbeszerzésben a legalacsonyabb ár kritériumának előnyben részesítése olyan környezetet teremthet, amelyben a költségcsökkentési nyomás és a nem megfelelő felügyelet miatt nagyobb valószínűséggel következnek be munkajogi jogsértések; A legalacsonyabb ár követelménye arra ösztönözheti a vállalkozókat, hogy a költségek csökkentése és a munkaügyi szabályok megkerülése érdekében a be nem jelentett gazdaságban működjenek”;

I. mivel a Bizottság „A kkv-k igényeinek elemzése a közbeszerzésben” című végleges jelentése[1] rámutat arra, hogy a közbeszerzési gyakorlatokat még egyszerűsíteni és egységesíteni kell, figyelembe véve ugyanakkor a tagállamok sajátosságait és eltérő közigazgatási rendszereit;

J. mivel a határokon átnyúló közvetlen beszerzések továbbra is az összes közbeszerzési szerződés mindössze 5% -ára korlátozódnak[2], ami azt jelzi, hogy a határokon átnyúló verseny és a piacra jutás akadályai, valamint az összetett eljárások továbbra is fennállnak; mivel ez a szám nem veszi figyelembe más tagállami leányvállalatok részvételét abban az országban, ahol a közbeszerzési eljárásra sor kerül;

K. mivel a Bizottság számos jogbizonytalanságot emel ki a társadalmilag felelős és innovatív közbeszerzés előmozdításával kapcsolatban[3]; mivel e jogbizonytalanságok közé tartoznak többek között a szociális szempontoknak a szerződés tárgyához való kapcsolásával összefüggő nehézségek;

L. mivel a Bizottság elnöke elkötelezte magát a közbeszerzési keret felülvizsgálata mellett annak érdekében, hogy „bizonyos stratégiai ágazatok számára lehetővé tegye az európai termékek előnyben részesítését a közbeszerzésben”[4];

---

1 Európai Bizottság: Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és kkv-politikai Főigazgatóság és mások: SME needs analysis in public procurement - Final report (A kkv-k igényeinek elemzése a közbeszerzésben - Zárójelentés), Kiadóhivatal, 2021.

2 Az Európai Számvevőszék 28/2023. sz. különjelentése: „Közbeszerzés az Európai Unióban – A 2021. évvel záródó 10 évben csökkent a verseny a kivitelezési munkálatokra, az árukra és a szolgáltatásokra odaítélt szerződéseknél”, Európai Számvevőszék, 2023.

3 „A belső piacon alkalmazott nemzeti közbeszerzési politikák végrehajtása és bevált gyakorlatai” című, 2021. május 20-i bizottsági jelentés (COM(2021)0245).

4 A Bizottság elnökének „Európa választása – Politikai iránymutatás a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára (2024–2029)” című, 2024. július 18-i politikai iránymutatása, 11. o.

M. mivel a közbeszerzési irányelvek felülvizsgálatának a minőségi kritériumok ösztönzésére, a közbeszerzési eljárások egyszerűsítésére és az adófizetők pénzének legjobb ár-érték arányára kell összpontosítania; mivel mindazonáltal a közbeszerzési szabályoknak figyelembe kell venniük a különböző ágazatok és iparágak sajátos jellegét, valamint az ajánlatkérő szervek konkrét céljait, elismerve, hogy a szabályozási intézkedések – például a fizetési határidők – egységes megközelítése nem feltétlenül megfelelő minden ágazat számára, és hogy az ágazatspecifikus szabályozásokban testre szabott rendelkezésekre van szükség annak biztosítása érdekében, hogy az általános közbeszerzési keretek igazodjanak az ágazatspecifikus működési és pénzügyi realitásokhoz; mivel a nyertes ajánlatokat annak megfelelően kell kiválasztani, hogy az egyes ajánlatkérő szervek mit tekintenek gazdaságilag a legjobb megoldásnak a benyújtott ajánlatok közül a nagyobb minőségi orientáció és a közbeszerzés rugalmasságának ösztönzése érdekében;

N. mivel a közbeszerzés továbbra is semleges és eljárási eszköz, amely azt szabályozza, hogy a hatóságok hogyan vásárolnak árukat és szolgáltatásokat, nem pedig azt, hogy mit vásárolnak;

O. mivel figyelembe véve az európai ipari szuverenitással kapcsolatos kihívásokat, valamint az európai munkahelyek és know-how megőrzésének és megerősítésének szükségességét, a közbeszerzést fontos stratégiai eszközként kell felhasználni az EU-n belüli hozzáadott érték létrehozásának előmozdítására, ezáltal fokozva az ipar rezilienciáját és az európai ellátási láncok fenntarthatóságát;

P. mivel az EU ajánlatkérő szervei számára lehetővé kell tenni, hogy előnyben részesítsék azokat az ajánlatokat, amelyek jelentős arányban tartalmaznak az EU-n belül előállított hozzáadott értéket;

Q. mivel a fenntarthatósági kritériumok alkalmazása hozzájárulhat az EU környezetvédelmi céljainak eléréséhez, feltéve, hogy ezeket a kritériumokat egyértelműen meghatározzák, hogy azok arányosak, és nem korlátozzák az ajánlatkérő szerveket tényleges beszerzési igényeik teljesítésében;

R. mivel az ajánlatkérő szervek különböző helyi és piaci körülmények között működnek, és meg kell őrizniük azt a szabadságot, hogy tényleges szükségleteiknek és kapacitásuknak megfelelően meghatározzák a közbeszerzés tárgyát, hatókörét és stratégiai prioritásait; mivel az arányosság és a szubszidiaritás elvét a fenntartható közbeszerzés minden uniós szintű megközelítésében meg kell őrizni;

S. mivel meg kell erősíteni a közbeszerzésbe vetett bizalmat; mivel a közbeszerzési eljárások átláthatóságának és méltányosságának hiánya – a részrehajlással, a nem egyértelmű kiválasztási

kritériumokkal, az elégtelen felügyeleti mechanizmusokkal, valamint az elégtelen kizárással és szankcionálással kapcsolatos aggályokat is beleértve – aláássa a közbeszerzési szerződésekbe vetett bizalmat, és utat nyit a korrupciónak; mivel a legalacsonyabb ár kritériumára való túlzott támaszkodás egyes esetekben lefelé irányuló nyomást gyakorolhat a szolgáltatások minőségére, valamint a biztonságra és a munkakörülményekre, és hosszú távon káros gazdasági hatást gyakorolhat a közbeszerzést végző hatóságokra; mivel előfordultak olyan esetek, amikor a szerződéseket tényleges verseny hiányában, átláthatatlan módon és a kiválasztási kritériumok hatékony külső ellenőrzése nélkül ítélték oda, ami rávilágít arra, hogy sürgősen meg kell erősíteni az átláthatóság, az egyenlőség és a jogszerűség elvét a közbeszerzési eljárások valamennyi szakaszában;

T. mivel az európai vállalkozások – különösen a kkv-k – a nem uniós országok protekcionista politikái miatt jelentős nehézségekkel szembesülnek a nemzetközi közbeszerzési piacokhoz való hozzáférés terén, míg az EU világszinten az egyik legnyitottabb közbeszerzési piaccal rendelkezik, ami tisztességtelen versenyhátrányt eredményez az uniós vállalkozások számára; mivel a protekcionista politikák mellett a tisztességes versenyt gyakran torzítja a nem uniós országok kormányainak terméktámogatása, a diszkriminatív intézkedések, valamint a viszonosság és a jogbiztonság hiánya;

U. mivel az EU a közelmúltban a nemzetközi közbeszerzési piacokhoz való hozzáférés viszonosságának előmozdítása, valamint az európai vállalatok és termékek számára egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében felvette piacvédelmi eszköztárába a nemzetközi közbeszerzési eszközt és a külföldi támogatásokról szóló rendeletet[1]; mivel a 2014/23/EU1[2], a 2014/24/EU és a 2014/25/EU irányelvvel, az (EU) 2024/1760[3] irányelvvel és egyéb uniós jogszabályokkal összhangban a nem uniós országbeli gazdasági szereplőkre is alkalmazni kell a környezetvédelmi, szociális, munkaügyi és kellő gondosságra vonatkozó követelményeket;

V. mivel a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) közbeszerzésről szóló 2012. évi megállapodását még nem írta alá valamennyi WTO-tag, és annak legutóbbi változata nem tartalmazza többek között a

---

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2560 rendelete (2022. december 14.) a belső piacot torzító külföldi támogatásokról (HL L 330., 2022.12.23., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

2 Az Európai Parlament és a Tanács 2014/23/EU irányelve (2014. február 26.) a koncessziós szerződésekről (HL L 94., 2014.3.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

3 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1760 irányelve (2024. június 13.) a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati átvilágításról, valamint az (EU) 2019/1937 irányelv és az (EU) 2023/2859 rendelet módosításáról (HL L, 2024/1760, 2024.7.5., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

megállapodás megkötése óta elfogadott globális munkaügyi és környezetvédelmi normákat, sem pedig egy aktualizált inflációs kiigazítási mechanizmust;

W. mivel az Európai Unió Bírósága külföldi ajánlattevők uniós közbeszerzési eljárásokban való részvételéről szóló ítéletei (C-652/22. és C-266/22. sz. ügy) egyértelművé teszik, hogy az olyan országokból származó külföldi ajánlattevők, amelyek nem kötöttek multilaterális, plurilaterális vagy bilaterális megállapodást, nem rendelkeznek garantált hozzáféréssel az uniós közbeszerzési piachoz; mivel az Európai Unió Bírósága megerősítette az EU kizárólagos hatáskörét ezen a területen, és hangsúlyozta, hogy ilyen megállapodások hiányában az ajánlatkérő szervek az uniós joggal összhangban korlátozhatják vagy kizárhatják ezeket az ajánlattevőket, ami eltérő nemzeti gyakorlatokhoz vezethet;

X. mivel a geopolitikai feszültségek növekedése a nemzetközi kereskedelem átrendeződéséhez és új gazdasági dinamikához vezet, ami az importkoncentráció és az import korlátozott helyettesíthetősége által okozott új stratégiai függőségek kialakulásához vezet, és kockázatot jelent az ellátási láncok stabilitására nézve; mivel ehhez a közbeszerzés fokozott és stratégiai alkalmazására van szükség az EU gazdaságának és rezilienciájának támogatása, a káros függőségek csökkentése és stratégiai autonómiájának megerősítése érdekében;

Y. mivel a közbeszerzési politikáknak elő kell mozdítaniuk az európai versenyképességet és innovációt;

Z. mivel az EU-ban a legtöbb ajánlat esetében a legalacsonyabb ár fontos odaítélési szempont – egyes tagállamokban az esetek akár 95%-ában alkalmazzák[1] –, és néha ez az egyetlen kritérium a közbeszerzési eljárás ajánlattételi és odaítélési szakaszában egyaránt; mivel az Európai Munkaügyi Hatóság 2024. májusi jelentésében megállapítja, hogy a legalacsonyabb ár kritériumára való támaszkodás – különösen azokban a munkaerő-igényes ágazatokban, ahol a személyzeti költségek dominálnak – fokozhatja a be nem jelentett munkavégzés előfordulását, és negatív hatást gyakorolhat a szolgáltatások, illetve termékek minőségére, a fenntarthatóságra és a szociális normákra;[2] mivel a kkv-k képviselői és a kkv-któl megkérdezett személyek ismételten arról számolnak be, hogy az ajánlatkérő szervek figyelmen kívül hagyják a horizontális szociális záradékot, megjegyezve, hogy a szerződéseket kizárólag a legalacsonyabb ár alapján ítélik oda, ami kirívóan alacsony

---

1 A Számvevőszék 28/2023. sz. különjelentése, 11. ábra.

2 ELA „Evaluating policy responses to prevent undeclared work in public procurement contracts” [A be nem jelentett munkavégzés közbeszerzési szerződésekben való megelőzésére adott szakpolitikai válaszok értékelése] című, 2024. májusi jelentése.

ajánlatokra ösztönöz, és elriasztja a munkaügyi jogszabályoknak és gyakorlatoknak megfelelő ajánlattevők részvételét;

AA. mivel a Bíróság a C-395/18. sz. ügyben hozott ítéletében megerősíti, hogy a 2014/24/EU irányelv 18. cikkének (2) bekezdésében foglalt azon követelmények, amelyek szerint a gazdasági szereplőknek a közbeszerzési szerződések teljesítése során be kell tartaniuk a környezetvédelmi, szociális és munkajogi kötelezettségeket, ugyanúgy kötelező erejű elvnek minősülnek, mint például az említett cikk (1) bekezdésében említett egyéb elvek, nevezetesen az egyenlő bánásmód, a megkülönböztetésmentesség, az átláthatóság és az arányosság elve; mivel az ítélet azt is egyértelművé teszi, hogy a tagállamok a kizárási okok meghatározásakor figyelembe vehetik az alvállalkozók által elkövetett jogsértéseket, feltéve, hogy szigorúan tiszteletben tartják az arányosság elvét;

AB. mivel a közbeszerzés kulcsfontosságú eszköz a fenntartható, inkluzív és méltányos gazdaságra való átállás aktív támogatásához, és felhasználható a társadalmi igazságosság és a tisztességes munkakörülmények előmozdítására; mivel az ajánlatkérő szerveket arra kell ösztönözni, hogy közbeszerzés révén törekedjenek közérdekű célkitűzések megvalósítására, beleértve a társadalmi befogadást, a minőségi munkahelyeket, az esélyegyenlőséget, a területi kohéziót és a szociális gazdaság szereplőinek támogatását;

AC. mivel a stratégiai közbeszerzésben rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázásához a tisztán költségalapú megközelítésről át kell térni a rezilienciát, valamint a társadalmi és környezeti értéket is figyelembe vevő megközelítésre, többek között a kollektív tárgyalások és az alapvető munkavállalói jogok tiszteletben tartása révén;

AD. mivel az alvállalkozói szerződések elengedhetetlenek a kkv-k tisztességes versenyéhez, valamint ahhoz, hogy a kkv-k speciális szakértelemre támaszkodhassanak; mivel ez a hatékonyságot, az innovációt és a kkv-k közbeszerzésben való részvételét is fokozhatja; mivel a jogi kétértelműségek és a gyenge végrehajtás miatt az alvállalkozás több rétege gyengítheti az elszámoltathatóságot, növelheti a munkajog megsértésének kockázatát, és akadályozhatja a hatékony végrehajtást;

AE. mivel a közbeszerzési eljárások fokozódó digitalizációját szilárd kiberbiztonsági intézkedéseknek, interoperabilitási követelményeknek és a közbeszerzési pályázatok könnyen használható és harmonizált digitális platformjainak kell kísérniük, és elemzési célokból biztosítaniuk kell az átláthatóságot és a gép általi olvashatóságot; mivel a digitalizáció továbbá hozzájárulhat a vállalkozások, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások közbeszerzéshez való hozzáférésének egyszerűsítéséhez, valamint a kisebb ajánlatkérő szervek bürokratikus terheinek csökkentéséhez;

AF. mivel az EU-nak ahelyett, hogy a „kizárólag európai” jelleghez ragaszkodjon, a lehető legjobb minőségre kell összpontosítania, figyelembe véve ugyanakkor a feltételek széles körét, többek között az árat, a biztonságot, a minőséget, a fenntarthatóságot, a rezilienciát és a munkakörülményeket; mivel a demokratikus szövetségeseivel való partnerségek előmozdítására is összpontosítania kell;

AG. mivel a 2014. évi reform célkitűzése, a kkv-k közbeszerzésben való részvételének előmozdítására irányuló erőfeszítések ellenére a kkv-k részvétele továbbra is korlátozott, aminek oka a szerződések nagy mérete, az aránytalan adminisztratív követelmények, a testreszabott támogatási mechanizmusok hiánya – amelyek lehetővé tennék számukra, hogy hatékonyan versenyezzenek a nagyobb szervezetekkel –, az ajánlattételi felhívások egyértelműségének hiánya, valamint a rendszeres fizetési késedelmek;

AH. mivel a közbeszerzési stratégiák előmozdíthatják a helyi növekedést elősegítő gazdasági környezetet, fokozva a közösségi jólétet, a munkahelyteremtést és a hosszú távú pénzügyi stabilitást, ezáltal a lehető legnagyobb mértékben erősítve a kkv-k, köztük az induló innovatív vállalkozásoknak és a szociális gazdaság szervezeteinek a szerepét a közbeszerzési eljárásokban;

AI. mivel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 27. cikke rögzíti az egyenlő foglalkoztatási lehetőségek elvét a hozzáférhető és befogadó munkaerőpiacokon; mivel a közbeszerzésről szóló 2014/24/EU irányelv lehetővé teszi szociális kritériumok beépítését a szerződések odaítélésébe, beleértve az inkluzív foglalkoztatást támogató és a társadalmi kirekesztés kezelését célzó intézkedéseket is; mivel a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló uniós stratégia (2021–2030) a 2014/24/EU irányelv szerinti fenntartott szerződéseket többek között az akadálymentességi normák biztosításának egyik eszközeként ismeri el;

AJ. mivel a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kritériumainak alkalmazása – figyelembe véve a termékek életciklusát és a környezeti hatást – támogathatja az észszerű és hosszú távú közbeszerzési döntéseket;

AK. mivel az európai közbeszerzési szabályok nemzeti jogba való átültetése időnként nem hatékony, ami a végrehajtás terén következetlenségekhez, továbbá jogbizonytalansághoz és a gazdasági szereplők korlátozott hozzáféréséhez vezet; mivel e végrehajtási hiányosságok megelőzése és a következetes alkalmazás biztosítása érdekében olyan részletes iránymutatási kereteket kell létrehozni, amelyek segítik a tagállamokat a szabályok hatékony átültetésében;

AL. mivel a szerződések teljesítésének szisztematikus nyilvántartása jelentősen javíthatja az ajánlatkérő szervek azon képességét, hogy gyorsan kizárják a közbeszerzési eljárásokból a nem megfelelő szereplőket, beleértve a bűnözői hálózatokhoz kapcsolódó szereplőket és a külföldi beavatkozást, megelőzzék a munkaerő kizsákmányolását és javítsák a szerződések megbízható teljesítését; mivel e nyilvántartások tagállamok közötti hatékony interoperabilitása és határokon átnyúló hozzáférhetősége fontos az átláthatóság megerősítéséhez, a közpénzek védelméhez, a belső piac támogatásához, valamint a kritikus fontosságú állami infrastruktúra és szolgáltatások biztonságának és integritásának megerősítéséhez;

Stratégiai célkitűzések

1. hangsúlyozza, hogy az európai közbeszerzésnek továbbra is a megfelelően működő belső piac és a tágabb értelemben vett gazdaság alapvető pillérének kell maradnia, és hogy ambiciózus, célzott reformra van szükség a benne rejlő valódi lehetőségek kiaknázásához, a tagállami termelés ösztönzéséhez, valamint a reziliens, biztonságos és stratégiai ellátási láncokhoz való hozzájáruláshoz; hangsúlyozza a jelenlegi és a megreformált jogszabályi keret tagállamok általi összehangolt végrehajtásának szükségességét; felhívja a Bizottságot, hogy észszerűsítse és tisztázza a közbeszerzési célok – többek között a stratégiai közbeszerzés – fókuszát azáltal, hogy egyértelmű, mérhető és kézzelfogható piaci hatást kifejtő, célzottabb, gazdaságilag életképesebb, pontos és ellentmondásmentes célkitűzéseket határoz meg; ezért nagyobb jogbiztonságra és koherenciára szólít fel a szabályok ajánlatkérő szervek általi alkalmazásának egyszerűsítése érdekében, hangsúlyozva, hogy számos közbeszerzési eljárás túlságosan hosszadalmas, és ezáltal késlelteti az alapvető beruházásokat; hozzáteszi, hogy a közbeszerzésnek – amellett, hogy Unió-szerte hozzájárul a kiegyensúlyozott gazdasági fejlődéshez – értéket kell teremtenie a nyilvánosság számára;

2. úgy véli, hogy a globális versenyt egyre inkább nemcsak a piaci erők alakítják, hanem az állami irányítású ágazati stratégiák is, beleértve a külföldi támogatásokat, a kapacitásfelesleget és a diszkriminatív közbeszerzési gyakorlatokat, amelyek veszélyeztetik az európai termelők versenyképességét és rezilienciáját; ezzel összefüggésben hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a kulcsfontosságú ágazatokban a kritikus és kialakulóban lévő iparágak fejlődésének előmozdítása révén megerősítsék Európa stratégiai rezilienciáját és gazdasági biztonságát; elismeri, hogy meg kell erősíteni az egységes piacot és az EU stratégiai autonómiáját azáltal, hogy a célzott stratégiai ágazatokban előnyben részesítik az európai árukat és szolgáltatásokat; támogatja annak feltárását, hogy a közbeszerzés hogyan szolgálhat célzott eszközként az innovatív és fenntartható európai gyártású termékek és technológiák iránti kereslet ösztönzéséhez, valamint az ipari kapacitás Unión belüli

megszilárdításához; elismeri továbbá az uniós tartalomra vagy rezilienciára vonatkozó kritériumokban rejlő lehetőségeket – amennyiben azokat arányosan alakítják ki – az érzékeny területeken az ellátás hosszú távú biztonságának támogatása tekintetében; hangsúlyozza azonban, hogy minden stratégiai orientációnak továbbra is a jogbiztonságon, az átláthatóságon és a tisztességes versenyen kell alapulnia, elkerülve a belső piac szétaprózását, a nemzetközi kötelezettségvállalások torzítását és a stratégiai partnerek elidegenítését;

3. tudomásul veszi a Bizottság folyamatban lévő értékelését az uniós közbeszerzésre vonatkozó jogi keretek felülvizsgálata tekintetében; kiemeli, hogy a konzultációs folyamatnak magában kell foglalnia a szabadpiaci elveket tiszteletben tartó szabályozási hatásvizsgálatot, és hogy annak fő célja a piaci alapú megoldások révén történő értékteremtés; ezért kéri, hogy mutassák be a fenntartható és szociális közbeszerzésre vonatkozó célkitűzések és a tisztességes és hatékony verseny biztosításához szükséges intézkedések előmozdítását célzó lehetséges új szabályok hatásait, ugyanakkor a lehető legnagyobb mértékben valósítsák meg a túlzott és szükségtelen adminisztratív akadályok felszámolását és a szabályozási rendelkezések egyszerűsítését; hangsúlyozza a rugalmasság fontosságát a stratégiai szempontok jellegének és azok közbeszerzési eljárásokba való beépítésének meghatározásában;

4. felhívja ezért a Bizottságot, hogy teljes mértékben hangolja össze a közbeszerzési reformot azon stratégiai célkitűzéseivel, amelyek a bürokrácia és a szabályozási terhek csökkentésére, az egyszerűsítésre, a magas szintű szociális és környezetvédelmi normák fenntartására, az ambiciózus helyi gazdasági fejlődés garantálására, a kkv-k hozzáférésének előmozdítására, az EU versenyképességének és biztonságának fokozására, a szociális dömping megelőzésére és gazdasági és ipari szuverenitásunk megőrzésére irányulnak az egyes létfontosságú termékek és szolgáltatások tekintetében fennálló káros függőségek kezelése érdekében; ellenzi azokat az intézkedéseket, amelyek ezen elvek bármelyikét veszélyeztethetik;

5. emlékeztet a különböző szabályozásokban tükröződő következetes uniós szakpolitikai célkitűzésekre, például a fenntarthatóságra, a munkaügyi normákra, az emberi jogokra, az innovációra, a rezilienciára és a körforgásos jellegre – a közelgő reform kapcsán; hangsúlyozza, hogy a közelgő reform során kezelni kell a túlszabályozást, meg kell előzni a lehetséges akadályok kialakulását, továbbá azonosítani kell és le kell küzdeni a fenntartható és reziliens közbeszerzés fő akadályait, garantálni kell az ellátás biztonságát, valamint biztosítani kell a tisztességes és hatékony versenyt;

6. elismeri, hogy annak érdekében, hogy a közbeszerzés hozzáférhetőbbé váljon a kisebb szereplők – köztük a közbeszerzésben részt vevő szociális gazdasági szervezetek, és különösen a kkv-k és az induló innovatív vállalkozások – számára , a frissített irányelvekben arra kell törekedni, hogy csökkenjen a jelenleg 476 cikkből álló, illetve 907 oldalnyi jogszabály mérete, és azokban továbbra is csak az eljárással kell foglalkozni, a beszerzés mikéntjét, nem pedig a tárgyát határozva meg; hangsúlyozza azonban, hogy elegendő rugalmasságot kell fenntartani az ajánlatkérő szervek számára ahhoz, hogy a közbeszerzési eljárásokat sajátos szükségleteik alapján kiigazítsák, biztosítva a hatékonyságot és a legjobb ár-érték arányt;

7. megjegyzi, hogy a nemzetközi verseny a túlzott kapacitások és az árdömping révén nyomást gyakorol számos európai ipari ágazatra, és ezért elvárja, hogy a zöld és szociális kezdeményezések előmozdítása mellett a közbeszerzési pályázatokban a vezető piacokat is támogassák, hogy erősödjön Európa stratégiai függetlensége a kulcsfontosságú ágazatokban, elsőbbséget biztosítva az európai ajánlattevőknek ezekben az ágazatokban;

8. hangsúlyozza, hogy minden felülvizsgálatnak a jövőbeli közbeszerzési jogszabályok végrehajtásának megerősítésére kell irányulnia, és foglalkoznia kell a jelenlegi szabályok összetettségével, továbbá jogbiztonságot kell teremtenie az ajánlatkérő szervek számára; rámutat arra, hogy a közbeszerzési szabályoknak tiszteletben kell tartaniuk a megkülönböztetésmentesség elvét, és egyértelművé kell tenniük a szerződés tárgyával fennálló kapcsolatot, összhangban a jogbiztonság elvével és a közbeszerzésről szóló WTO-megállapodás (GPA) szerinti kötelezettségekkel, figyelembe véve az ágazatspecifikus jogszabályok számát;

9. rámutat a tagállamok és közbeszerzési rendszereik közötti jelentős jogi és adminisztratív különbségekre, amelyek a helyi hatóságok autonómiájának eltérő szintjeitől az eltérő közbeszerzési stratégiákig terjednek; elismeri az irányelv formátum előnyeit, amely lehetővé teszi ezt a sokszínűséget, miközben biztosítja a jogi koherenciát és a nemzeti rendszerek kölcsönös tiszteletben tartását; felhívja a Bizottságot, hogy a soron következő reformra tekintettel értékelje, hogy mely jogi eszköz a legmegfelelőbb;

10. megismétli, hogy az adófizetők pénzét a lehető legnagyobb körültekintéssel és átláthatósággal kell elkölteni, hogy az a polgárok javát szolgálja, és amennyiben ez gazdaságilag megvalósítható, támogassa a fenntartható növekedést; úgy véli, hogy az irányelvek felülvizsgálatának arra kell irányulnia, hogy megvalósítsa a 2014-re kitűzött célokat, és igazodjon azokhoz az új kihívásokhoz, amelyekkel Európának ma szembe kell néznie; ezért úgy véli, hogy a soron következő reform folyamán továbbra is három irányadó elvnek kell érvényesülnie: a teljes életciklusra kiterjedő ár-érték aránynak, a

tisztességes versenynek és a korrupcióellenes intézkedéseknek – és ezek nem sérülhetnek;

11. ezzel összefüggésben elismeri, hogy míg a közbeszerzés hasznos eszköz lehet az olyan stratégiai célkitűzések eléréséhez, mint az innováció és a fenntarthatóság, vagy az ipari termelés biztonsága és a gazdasági stabilitás szempontjából alapvető fontosságú európai stratégiai iparágak támogatása, az egyben olyan feladatok ellátásának motorja is, amelyek elsődleges feladata a legjobb ár-érték arány elérése az adóból származó közpénzek számára, és ezáltal az áruk és szolgáltatások hatékony és átlátható beszerzésének biztosítása;

12. sürgeti a Bizottságot, hogy a gazdasági lassulás és a növekvő államadósság fényében gondosan mérjen fel minden olyan jogi változást, amely tovább korlátozhatja az ajánlatkérő szervek vásárlóerejét, és szűkítheti a rendelkezésre álló értékesítők körét, mivel ezek a korlátok végső soron aláásható a polgárok magas színvonalú közszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférését; hangsúlyozza, hogy kellő figyelmet kell fordítani az egyértelmű szabályok szükségességére a nem uniós országokból származó termékek és gazdasági szereplők kezelése tekintetében; óva int azonban a közbeszerzés protekcionista célokra való felhasználásától; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy az európai preferenciának meg kell felelnie az EU WTO-megállapodásból eredő kötelezettségeinek;

13. hangsúlyozza, hogy a támogatási intézkedések nem torzíthatják az egyenlő versenyfeltételeket; ismételten hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az európai közbeszerzési eljárások a lehető legnyitottabbak maradjanak, és kitart amellett, hogy azoknak továbbra is technológiai szempontból semlegesnek és versenyközpontúnak kell lenniük; kiemeli, hogy a közberuházások technológiáinak értékelésekor a hosszú távú gazdasági életképességet kell vezérelvnek tekinteni;

A legfőbb kihívások

14. elismeri, hogy továbbra is jelentős eltérések vannak a tagállamok között a közbeszerzési szabályok végrehajtása és érvényesítése terén, ami visszaveti a határokon átnyúló ajánlatokat és a kisebb vállalkozások, valamint a szociális vállalkozások részvételét, és egyenlőtlen versenyfeltételeket teremt; megjegyzi, hogy a tagállamok eltérő mértékben hajtják végre a zöld közbeszerzést, és csak egyharmaduk vezetett be kötelező erejű kötelezettségeket, a többi tagállam pedig önkéntes megközelítéseket választott;

15. megállapítja, hogy az áruk és szolgáltatások beszerzésével összefüggésben és a tagállamok alkotmányos berendezkedésével – különösen a regionális és helyi önkormányzatoknak az Európai

Unióról szóló szerződés 4. cikkének (2) bekezdése szerinti védelmével – összhangban a helyi hatóságok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak eldöntésére, hogy miként elégítsék ki beszerzési igényeiket; emlékeztet arra, hogy dönthetnek úgy, hogy házon belül biztosítják az áruellátást, együttműködnek más állami szervekkel, vagy közbeszerzési eljárások révén kapcsolatba léphetnek a piaccal; úgy véli, hogy meg kell őrizni és tiszteletben kell tartani a hatóságok szabadságát és autonómiáját;

16. sajnálja, hogy az elmúlt évtizedben jelentősen csökkent a közbeszerzési verseny, amint arra a Számvevőszék különjelentése is rámutatott, ami az egyetlen ajánlatos vagy ajánlat nélküli pályázatok számának növekedéséhez vezetett; sajnálja továbbá, hogy ugyanez a jelentés megállapítja, hogy az ajánlatkérő szervek csak nagyon korlátozott mértékben hajtanak végre stratégiai közbeszerzést, és az ártól eltérő odaítélési szempontokat alkalmazó eljárások aránya rendkívül korlátozott; elismeri, hogy a stratégiai közbeszerzés alkalmazása továbbra is korlátozott, mivel az ajánlatkérő szervek számára előírt „a szerződés tárgyával való kapcsolatra” vonatkozó követelmény értelmezése során hiányzik a jogbiztonság, és ebből következően pereskedésektől tartanak;

17. megjegyzi, hogy a közbeszerzési eljárások egyre összetettebbé és megterhelőbbé váltak, ami szükségtelen adminisztratív akadályokat teremt, amelyek eltántorítják a beszállítók széles körét, köztük a határokon átnyúló beszállítókat a részvételtől, valamint korlátozzák a versenyt, és késleltetik az alapvető állami projektek megvalósítását; hangsúlyozza, hogy ezek a problémák az ajánlatkérő szerveket, különösen a kisebb helyi és regionális önkormányzatokat is érintik; figyelmeztet arra, hogy a Számvevőszék különjelentése szerint 2021 óta nőtt az adminisztratív eljárások hossza; megjegyzi továbbá, hogy a közbeszerzési platformok interoperábilis digitális infrastruktúrájának hiánya továbbra is akadályt jelent a vállalkozások, különösen a kkv-k számára, ami hozzájárul a hatékonysági problémákhoz és a költségek növekedéséhez;

18. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a közbeszerzések átláthatósága és a végrehajtás továbbra sem megfelelő, amit a szerződések odaítélésének tartósan alacsony közzétételi aránya, a közbeszerzési adatokhoz való korlátozott hozzáférés, valamint a visszaélések, a csalás és a korrupció folyamatos kockázata is bizonyít; emlékeztet arra, hogy a részrehajlás, a nem egyértelmű vagy elfogult kiválasztási kritériumok, valamint a végrehajtásra és a szankciókra vonatkozó felügyeleti mechanizmusok elégtelensége aláássa a közbeszerzésbe és a méltányosságba vetett bizalmat; hangsúlyozza, hogy a verseny, a nyomon követhetőség és az ellenőrzés minimális szintjének biztosítása, valamint a jogi kivételekkel való visszaélés elkerülése érdekében az előzetes pályázati felhívás nélküli tárgyalásos eljárás keretében odaítélt valamennyi szerződésre vonatkozóan meg kell határozni a közzétételi kötelezettségeket és a

részletes indokolást; sürgeti a Bizottságot, hogy használja fel a fejlett digitális eszközöket és platformokat a közbeszerzési eljárások átláthatóságának és elszámoltathatóságának növelése, valamint a korrupciós gyakorlatok visszaszorítása érdekében;

19. megjegyzi, hogy az ajánlatkérő szerveknek már jelenleg is lehetőségük van arra, hogy önkéntesen és saját döntésük alapján odaítélési, műszaki leírási vagy szerződésteljesítési záradékok révén mérlegeljenek olyan tényezőket, mint az innováció, az ellenálló képesség, a fenntarthatóság és a szociális megfontolások, ahogy azt a 2014. évi irányelvek kifejezetten lehetővé teszik; megjegyzi, hogy bizonyos esetekben a közbeszerzési szerződéseket továbbra is elsősorban a legalacsonyabb ár kritériuma alapján ítélik oda – többek között a képzés, valamint a pénzügyi és emberi erőforrások elégtelensége miatt –, ami korlátozza a közbeszerzési hatóságokat abban, hogy olyan további tényezőket vegyenek figyelembe, mint az innováció és a minőség/ár arány, ami az optimálistól elmaradó hosszú távú eredményekhez vezet, amelyek nincsenek összhangban a polgárok érdekeivel; hangsúlyozza, hogy a legalacsonyabb ár kritériumára való támaszkodás korlátozza az ajánlatkérő szervek azon képességét, hogy figyelembe vegyék a működési költségeket és alkalmazzák az életciklusköltségeket;

20. hangsúlyozza, hogy a közbeszerzési eljárások összetettsége, túlzott minősítési kritériumai és növekvő bürokratikus terhei aránytalanul sújtják a kkv-kat, a helyi vállalkozásokat és a nemzeti vállalkozókat, visszatartva őket a részvételtől, ami csökkenti az ajánlatok sokféleségét, és aláássa a fenntartható és innovatív közbeszerzést; megállapítja, hogy a kkv-k a nemzeti és európai mechanizmusok létrehozása ellenére továbbra is nehézségekkel szembesülnek a közbeszerzés terén, különösen az egyes tagállamokban tapasztalható visszatérő fizetési késedelmek, a nemzeti és európai ajánlati felhívások egyértelműségének és hozzáférhetőségének hiánya, valamint a pályázók kiválasztási eljárásai átláthatóságának hiánya miatt, ami hozzájárul ahhoz, hogy a folyamatokat átláthatatlannak tartják;

21. emlékeztet arra, hogy az Európai Munkaügyi Hatóság 2023. évi, az építőiparról szóló stratégiai elemző jelentése és a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv módosításáról szóló, 2018. június 28-i (EU) 2018/957 európai parlamenti és tanácsi irányelv alkalmazásáról és végrehajtásáról szóló bizottsági jelentés (COM(2024)0320) megállapítja, hogy a hosszú és összetett alvállalkozói láncok számos kihívást jelenthetnek a munkaügyi végrehajtó hatóságok számára, amennyiben azokat a jogi kötelezettségek elkerülésére használják, és nem egyértelmű elszámoltathatósághoz és nehézségekhez vezethetnek a közbeszerzési szerződéseknek és a munkaügyi kötelezettségeknek való megfelelés biztosítása terén; ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy az irányelv nem biztosít elegendő

eszközt az ajánlatkérő szervek számára ahhoz, hogy hatékonyan kezeljék a közbeszerzési szerződések nemteljesítését, és egyes esetekben még akadályozza is a proaktív intézkedéseket hozni kívánó hatóságokat;

Javításra szoruló területek

22. megjegyzi, hogy az infláció és az építési költségek EU-n belüli jelentős növekedése fényében jelenleg nagy az igény a közbeszerzési küszöbértékek aktualizálására; felhívja a Bizottságot, hogy mérje fel a küszöbértékek nemzetközi szintű emelésének lehetőségét, és vezessen be az inflációs rátákat figyelembe vevő mechanizmust; rámutat arra, hogy az értékhatárok emelése nagyobb függetlenséget biztosít az ajánlatkérő szervek számára, valamint lehetőséget teremt arra, hogy a szerződéseket a helyi igények alapján ítéljék oda; rámutat továbbá arra, hogy a rendkívül bonyolult eljárások, amelyeket nagyfokú műszaki és jogi összetettség, valamint egyes esetekben a szerződés értékéhez képest aránytalan adminisztratív követelmények jellemeznek, a közbeszerzési ágazat egyik fő problémáját jelentik, ezért a Bizottság erőfeszítéseinek túl kell mutatniuk azon, hogy pusztán küszöbértékről tárgyal;

23. megjegyzi, hogy míg a hat különböző közbeszerzési eljárás rugalmasságot biztosít, ezek némelyikét – például az innovációs partnerségekre vonatkozó eljárásokat – azok összetettsége és bürokratikus akadályai miatt ritkán alkalmazzák; úgy véli, hogy az ajánlatkérő szervek nemzeti és uniós szintű adatszolgáltatási kötelezettségeinek, valamint az adatok interoperabilitására vonatkozó alapvető követelményeknek az észszerűsítése és összehangolása hozzáadott értéket teremthet; alapvető fontosságúnak tartja, hogy a Bizottság és a tagállamok szisztematikusan, átfogó és strukturált módon elemezzék a közbeszerzési adatokat annak érdekében, hogy azonosítsák és kezeljék a csökkenő verseny és a közbeszerzési eljárások hatékonysági hiányosságainak mögöttes okait;

24. támogatja az egyértelműbb különbségtételt az ajánlatkérő szervek és az állami vállalkozások között;hangsúlyozza, hogy a hatóságok szabadságát és autonómiáját mindig meg kell őrizni és tiszteletben kell tartani; hangsúlyozza, hogy a 2014. évi reform kifejezetten elismeri a hatóságok azon jogát, hogy szolgáltatásaikat önállóan nyújtsák és szervezzék meg saját intézményeiken, vállalkozásaikon vagy közvállalkozásaikon keresztül; hangsúlyozza, hogy az állami vagy helyi hatóságok általi közvetlen szolgáltatásnyújtás, a házon belüli szolgáltatásnyújtás és a közszféra szereplői közötti együttműködés továbbra is rendelkezésre álló lehetőségek;

25. hangsúlyozza, hogy a közvállalkozásokra vonatkozó közbeszerzési szabályokat jobban össze kell hangolni a kereskedelmi gyakorlatokkal, és maximális rugalmasságot kell biztosítani a

szükségtelen korlátozások, a költséginfláció és a késedelmek megelőzése érdekében a kritikus ágazatokban, például az energia- és a közüzemi ágazatban; úgy véli, hogy a Bizottságnak a soron következő hatásvizsgálatban elemeznie kell ezt a kérdést;

26. aggodalommal emlékeztet arra, hogy mind a nyílt, mind pedig a tárgyalásos eljárások során jelentős számú gazdasági szereplőt kizártak a közbeszerzési eljárásokból az ajánlataikban előforduló kisebb formai szabálytalanságok miatt, anélkül, hogy lehetőségük lett volna az ilyen hibák kijavítására; hangsúlyozza, hogy ez a gyakorlat káros mind a gazdasági szereplőkre nézve, akik lehet, hogy jelentős időt és erőforrásokat fordítottak ajánlataik elkészítésére, mind pedig az ajánlatkérő szervekre, amelyek pusztán formai okokból kénytelenek lehetnek kizárni a gazdaságilag potenciálisan legelőnyösebb ajánlatot; hangsúlyozza, hogy az ilyen merev formalizmus aláássa a közbeszerzési eljárások eredményességét, hatékonyságát és versenyképességét; ezért felszólít egy olyan általános elv kialakítására, amely lehetővé teszi a kisebb szabálytalanságok rendezését vagy tisztázását, anélkül, hogy az ajánlatot törölni kellene, feltéve, hogy ez nem vonja maga után az ajánlat lényeges módosítását, és kitart amellett, hogy ennek az elvnek inkább szabálynak, nem pedig kivételnek kell lennie; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy nagyobb rugalmasságot vezessenek be a közbeszerzési eljárásokba, ugyanakkor jogbiztonságot biztosítsanak az ajánlatkérő szervek számára, beleértve a kis és közepes méretű ajánlatkérő szerveket is;

27. előmozdítja az ajánlattevők közötti tisztességes versenyt annak biztosítása révén, hogy az odaítélési kritériumokat az új belépők, az induló innovatív vállalkozások, a kkv-k és az innovatív vállalkozások figyelembevételével alakítsák ki, előmozdítva a piaci sokszínűséget és a versenyképes árképzést;

Az európai közbeszerzés digitális átalakítása

28. határozottan úgy véli, hogy a digitalizációnak továbbra is kulcsfontosságú elemnek kell maradnia a szerződő és ajánlattevő szervezetek, különösen a nagyon kis szervezetek és a kkv-k költségeinek csökkentésében és a közbeszerzés észszerűsítésében; javasolja, hogy a digitális eszközökben rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázása érdekében a Bizottság és a tagállamok – a jelenlegi hosszadalmas analóg folyamatok egyszerű digitalizálása helyett – gondolják újra, hogy a jövőbeli közbeszerzési jogszabályok miként segítsék elő biztonságosan és garantálják a digitalizációt; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a közbeszerzési platformokat naprakész, egyértelmű és konkrét iránymutatások és utasítások kísérjék annak biztosítása érdekében, hogy minden felhasználó – tapasztalatainak szintjétől függetlenül – hatékonyan navigálhasson és használhassa a platformokat; hangsúlyozza, hogy fontos az

ajánlatkérő szervek fokozott támogatása és képzése a digitális eszközök használatával kapcsolatban;

29. felhívja a Bizottságot, hogy az uniós közbeszerzési jogi keret felülvizsgálata során fogadjon el a digitális szempontokat előtérbe helyező megközelítést; javasolja, hogy helyezzenek fokozott hangsúlyt bizonyos folyamatok automatizálására és interoperabilitásának biztosítására, például az elavult bejelentésen alapuló rendszerről a tranzakcióalapú rendszerre való áttérés, az elektronikus formanyomtatványok számának csökkentése, valamint az egységes európai közbeszerzési dokumentum és az eCertis szélesebb körű adminisztratív és üzleti rendszerekbe való integrálása révén; úgy véli, hogy ez az átállás meg fogja erősíteni a közbeszerzési folyamat nyilvános ellenőrzésének lehetőségét, különös tekintettel a forradalmi technológiák, például a mesterséges intelligencia által kínált lehetőségekre; meggyőződése, hogy ez az automatizált, tranzakcióalapú rendszerekre való átállás javítaná a valós idejű adatrögzítést, egyszerűsítené a közbeszerzési eljárásokat, és lehetővé tenné az adatok jobb felhasználását, ami különösen előnyös lenne a kkv-k számára;

30. hangsúlyozza, hogy elengedhetetlen egy megbízható és strukturált adatgyűjtéssel rendelkező páneurópai közbeszerzési adatarchitektúra létrehozása a jobb információkezeléshez és a közbeszerzés teljesítményének javításához a tagállamokban; hangsúlyozza továbbá a nyilvános adatbázisok közötti interoperabilitás előmozdításának fontosságát a követelmények pontossága szereplők általi ellenőrzésének felgyorsítása és a különböző nyilvános adatbázisokban már rendelkezésre álló információk bekérésének elkerülése érdekében; ennek kapcsán üdvözli a Bizottság európai közbeszerzési adattérre irányuló kezdeményezését (PPDS); úgy véli, hogy ez a kezdeményezés javíthatja az átláthatóságot, hozzájárulhat az alapok helytelen felhasználása, a csalások és a korrupció megelőzéséhez, továbbá több közbeszerzési lehetőséget teremthet a kkv-k számára és biztosíthatja, hogy a közkiadások az európai és a nemzeti közbeszerzési adatkészletek kombinálásával jobb értéket érjenek el; kéri, hogy a Bizottság vizsgálja meg egy digitális közbeszerzési útlevél bevezetésének lehetőségeit, különös figyelmet fordítva a kkv-kra, amely a kkv-k közbeszerzésben való részvételét előmozdító eszköz lehetne; hangsúlyozza, hogy hatékonyabban kell használni az olyan meglévő eszközöket, mint az eForm, az eTender, az eCertis és a közbeszerzési adattér annak érdekében, hogy az analóg folyamatoktól a teljesen digitális rendszerek felé elmozdulva, a közbeszerzési döntések intelligensebbé váljanak;

31. megjegyzi, hogy az egységes európai közbeszerzési dokumentum (ESPD) bevezetése nem érte el teljes mértékben a vállalkozások közbeszerzésben való részvételének egyszerűsítésére és

megkönnyítésére irányuló célkitűzését, mivel továbbra is fennállnak olyan működési nehézségek, amelyek megnehezítik a vállalkozások – különösen a nagyon kis méretű szervezetek és a kkv-k – közbeszerzési eljárásokhoz való hozzáférését; felhívja a Bizottságot, hogy egyszerűsítse és pontosítsa a szabványos közbeszerzési dokumentumokat, beleértve az ESPD-t is; ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat annak vizsgálatára, hogy a közbeszerzési rendszerek hogyan kapcsolódhatnak más jól működő nemzeti és uniós szintű közigazgatási rendszerekhez és adatbázisokhoz az EU belső piacának javítása érdekében;

32. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a kiberrezilienciáról szóló jogszabállyal[1] és a NIS 2 irányelvvel[2] összhangban lévő egységes kiberbiztonsági szabványok végrehajtását valamennyi vonatkozó uniós közbeszerzési jogszabályban, valamint biztosítsák az uniós adatvédelmi szabályok betartását a közbeszerzési folyamat valamennyi szakaszában;

33. felszólít az elektronikus azonosítási és hitelesítési folyamatok harmonizálására a tagállamokban a biztonságos, hatékony és megbízható digitális közbeszerzés Unió-szerte történő biztosítása érdekében;

34. meggyőződése, hogy a Bizottságnak az érdekelt felekkel és a szociális partnerekkel folytatott párbeszéd keretében értékelnie kell, hogy mely eljárások nyújtanak csekély hozzáadott értéket költségeikhez, az adminisztratív terhekhez és a minőséghez való hozzájárulásukhoz képest, majd javítania, automatizálnia vagy teljesen meg kell szüntetnie azokat;

35. felhívja a figyelmet a GovTech közbeszerzési modell sikeres alkalmazására olyan országokban, mint Lengyelország, Litvánia és Dánia, valamint arra, hogy a Bizottság a modellt az EU 2030-ig tartó időszakra vonatkozó digitális iránytűjében felvázolt célok elérésének kulcsfontosságú eszközeként ismeri el; úgy véli, hogy a sikeres nemzeti tapasztalatok felhasználása és az európai GovTech-piac

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/2847 rendelete (2024. október 23.) a digitális elemeket tartalmazó termékekre vonatkozó horizontális kiberbiztonsági követelményekről, a 168/2013/EU és az (EU) 2019/1020 rendelet és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a kiberrezilienciáról szóló rendelet) (HL L, 2024/2847, 2024.11.20., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

[2] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2555 irányelve (2022. december 14.) az Unió egész területén egységesen magas szintű kiberbiztonságot biztosító intézkedésekről, valamint a 910/2014/EU rendelet és az (EU) 2018/1972 irányelv módosításáról és az (EU) 2016/1148 irányelv hatályon kívül helyezéséről (NIS 2 irányelv) (HL L 333., 2022.12.27., 80. o. ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

fejlesztésének előmozdítása lehetőséget jelent arra, hogy a közszféra gyorsan és hatékonyan hozzáférjen a személyre szabott digitális megoldásokhoz, miközben támogatja a digitális irányultságú közbeszerzési reformot is; hangsúlyozza, hogy a GovTech alkalmazása az üzleti hasznosítást megelőző beszerzések során való lehetővé tette, hogy a kevesebb pénzügyi forrással rendelkező önkormányzatok több partnerből álló konzorciumokat hozzanak létre, amely modellt a nagyobb nemzeti projektekre ki lehet terjeszteni; megjegyzi azonban, hogy vannak olyan kihívások, amelyek aláássák a GovTech hatékony alkalmazását, és úgy véli, hogy ezt a jövőben kezelni kell;

Konkrét ajánlások az európai közbeszerzés javítására

36. felszólít az uniós közbeszerzési keret felülvizsgálatára az európai versenyképesség fokozása, a fenntarthatóbb gazdaság előmozdítása, a reziliencia kiépítése, a jogbiztonság biztosítása, az eljárások digitalizálása, az ajánlatkérő szervekre és az ajánlattevőkre vonatkozó szabályok csökkentése és egyszerűsítése, valamint egyes létfontosságú technológiák, termékek és szolgáltatások ellátásbiztonságának biztosítása, a minőségi munkahelyek előmozdítása és a polgárok számára szolgáltatások nyújtása érdekében, többek között a kollektív szerződések tiszteletben tartása révén a nemzeti jogszabályokkal és gyakorlatokkal összhangban; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak ott kell harmonizációt javasolnia, ahol az a lehető legnagyobb hozzáadott értéket képes biztosítani, például a digitális közbeszerzési eszközök, valamint a közbeszerzési eljárások és a közös közbeszerzési struktúrák szabványosítása terén nemzeti és határokon átnyúló szinten egyaránt; ennek szellemében ösztönzi a digitális közbeszerzési eszközök használatát a határokon átnyúló részvétel megkönnyítése érdekében, és felszólít a határokon átnyúló közbeszerzés előmozdítására az egységes piacon, különösen a határ menti régiókban; hangsúlyozza, hogy a cél nem önmagában a harmonizáció, hanem a jogbiztonság, a hatékonyság és a kiszámíthatóság javítása, valamint az ajánlatkérő szervekre és ajánlattevőkre nehezedő túlzott adminisztratív terhek csökkentése, az adófizetői pénzek körültekintő felhasználásának biztosításához az ajánlatkérő szerv számára szükséges rugalmasság, döntési szabadság és autonómia fokozása mellett;

37. hangsúlyozza az ajánlatkérő szervek képzésének szükségességét, beleértve a szabályok elmagyarázását és a nem árjellegű kritériumok alkalmazásának megfelelő tisztázását, beleértve a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kritériumainak jogalapját, valamint azt, hogy biztosítani kell a 2014/24/EU irányelv 18. cikke (2) bekezdésének alkalmazását annak érdekében, hogy jogbiztonságot nyújtsanak az ajánlatkérő szervek számára annak érdekében, hogy magabiztosabban használják azokat, fenntartva ugyanakkor a megfelelő felügyeletet és az adatokhoz való hozzáférés lehetőségeit; ösztönzi a Bizottságot, hogy erősítse tovább a közbeszerzési

tisztviselők professzionalizálását és képzését, és javasolja, hogy a Bizottság növelje az ajánlatkérő szervek továbbképzésére szánt finanszírozást az uniós közbeszerzési keret hatékony végrehajtása érdekében;

38. megjegyzi, hogy a kizárólag a legalacsonyabb áron alapuló közbeszerzési szerződések odaítélése tisztességtelen versenyt ösztönözhet, ami a minőség, a fenntarthatóság és a szociális normák rovására megy; kitart amellett, hogy – különösen a szellemi szolgáltatások esetében – több szerződést kell odaítélni a legjobb ár-minőség arány alapján, a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kritériumainak alkalmazásával, ami azt jelenti, hogy a pályázatokat nemcsak az ár alapján kell értékelni, hanem olyan tényezők alapján is, mint a minőség, a regionális hatás vagy az összetett és alapvető szolgáltatások nyújtásának folytonossága; hozzáteszi, hogy a teljes minősítésben és a szerződések odaítéléséről szóló végső döntésben – különösen a mérnöki szolgáltatások esetében – jelentős súlyt kell kapniuk a nem árjellegű tényezőknek, amelyek elengedhetetlenek a magas színvonalú, jövedelmező projektek hosszú távú biztosításához, miközben védik az innovációt és visszatartják a kirívóan alacsony összegű ajánlatok benyújtását;

39. javasolja, hogy a Bizottság terjesszen elő konkrét intézkedéseket a korrupció elleni küzdelem és a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások átláthatóságának növelése érdekében, különösen az önkéntes előzetes átláthatósági közlemény megerősítése révén; kéri, hogy ezeket a közleményeket tegyék közzé az Európai Unió Hivatalos Lapjában és az érintett ajánlatkérő szerv honlapján vagy más nyilvános platformján, a közbeszerzés értékétől függően; hangsúlyozza, hogy ezeknek a közleményeknek tartalmazniuk kell a tárgyalásos eljárás alkalmazásának indokolását, ismertetve a szokásos közbeszerzési módszerektől való eltérés konkrét okait, anélkül, hogy indokolatlan adminisztratív terhet rónának az ajánlatkérő szervekre;

40. kéri a közbeszerzési eljárások kizárási kritériumainak felülvizsgálat, lehetővé téve a csalással, a korrupcióval és a bűnözés beszivárgásával kapcsolatos konkrét ágazati kockázatok jobb kezelését; hangsúlyozza, hogy a különböző ágazatok esetében a sajátos sebezhetőségeiket tükröző külön, testre szabott kizárási kritériumokra van szükség; szilárd meggyőződése, hogy az ajánlatkérő szerveket fel kell hatalmazni arra, hogy a közbeszerzési eljárásokat a bűncselekmények elleni küzdelemhez és azok kezeléséhez igazítsák; kiemeli, hogy a nagyobb hatékonyság és az egyszerűsítés előmozdítása érdekében a kizárási okokra vonatkozó rendelkezéseket kimerítő felsorolás és a közérdek védelmét szolgáló kötelező kizáró okok, valamint az ajánlatkérő szervek vagy közszolgáltató ajánlatkérők érdekeinek védelmét szolgáló fakultatív kizárási okok egyértelmű megkülönböztetése révén észszerűsíteni

kell; hozzáteszi, hogy minden olyan gazdasági szereplőt, amely megsérti a 2014/24/EU irányelv 18. cikkének (2) bekezdése szerinti alkalmazandó munkaügyi és környezetvédelmi jogszabályok szerinti kötelezettségeit, ténylegesen ki kell zárni a szóban forgó közbeszerzési eljárásból;

41. ösztönzi a határokon átnyúló együttműködés fokozását a közbeszerzések terén, ahol az egyértelmű előnyökkel jár, például a nagyszabású projektek esetében, az EU belső piacán belüli hatékonyság és kohézió fokozása érdekében; támogatja az interoperábilis digitális infrastruktúrát, amely lehetővé teszi a közbeszerzési adatok és eljárások zökkenőmentes megosztását a tagállamok között, ami csökkentené az akadályokat és fokozná a piaci kohéziót, és Unió-szerte minden méretű beszállító számára előnyös lenne;

42. kéri, hogy a közbeszerzési eljárások érdemi egyszerűsítése érdekében teljes mértékben használják ki a közbeszerzésről szóló megállapodás által az uniós közbeszerzési jogban biztosított valamennyi rugalmasságot, legalább a központi szint alatti szerződések esetében; kiemeli, hogy a közbeszerzésről szóló megállapodás jelentősen nagyobb rugalmasságot és egyszerűbb eljárási választásokat tesz lehetővé a közbeszerzési eljárások megválasztása és kialakítása tekintetében; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy a 2014/25/EU és a 2014/23/EU irányelvben biztosított rugalmasságot kihasználva lehetővé tegye a kis ajánlatkérő szervek számára egyszerűsített eljárások alkalmazását korlátozott erőforrásaik és szakértelmük kezelése, valamint a szükségtelen adminisztratív terhek csökkentése érdekében, lehetővé téve számukra feladataik hatékonyabb ellátását;

43. hangsúlyozza, hogy a különböző ágazatspecifikus közbeszerzési szabályok széttagoltak, és nehezen végrehajthatók úgy a vállalkozások, mint a helyi önkormányzatok számára;

44. felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja felül és értékelje az ágazatspecifikus közbeszerzési szabályokat, és egyszerűsítse azokat az ajánlatkérő szervekre nehezedő szükségtelen terhek csökkentése érdekében, biztosítva ugyanakkor az átláthatóságot, a hatékonyságot, a jogbiztonságot és a rugalmasságot; kéri, hogy az ágazati jogszabályok továbbra is maradjanak összhangban az általános közbeszerzési keretekkel, és továbbra is csak a technikai előírásokra korlátozódjanak;

45. kéri, hogy hozzanak létre egységes, nem kötelező erejű iránymutatásokat, szabványosított nyomonkövetési és jelentéstételi mechanizmusokat, eljárási garanciákat, megfelelő hatáskörrel rendelkező független felügyeleti szerveket, valamint hatékony végrehajtási és megfelelési eszközöket az uniós közbeszerzések esetében a jogbiztonság, a tisztességes verseny és a következetesség

előmozdítása érdekében, az ajánlatkérő szervek mérlegelési jogkörének korlátozása nélkül; hangsúlyozza, hogy támogatni kell az ajánlatkérő szerveket – különösen azokat, amelyek korlátozott adminisztratív és gazdasági erőforrásokkal rendelkeznek – a végrehajtásban és annak biztosításában, hogy a szerződő felek eleget tegyenek az elfogadott szerződéses kötelezettségeknek; hangsúlyozza az arányosság elvének fontosságát, ami azt jelenti, hogy az ajánlatkérő szerv döntéseit, valamint az ajánlatban meghatározott követelményeket és feltételeket észszerűen össze kell hangolni a beszerzés tárgyát képező szerződés jellegével és hatályával; sürgeti a Bizottságot, hogy tisztázza ezt a koncepciót az ártól eltérő kritériumok alkalmazásának ösztönzése érdekében;

46. megjegyzi, hogy a közbeszerzési piac nagyobb fokú integrációja alapvető fontosságú az EU stratégiai céljainak eléréséhez, feltéve, hogy teljes mértékben tiszteletben tartják a tagállamok saját stratégiai prioritásaik meghatározására vonatkozó hatáskörét; hangsúlyozza, hogy a közbeszerzési eljárások szabványosítására irányuló erőfeszítéseket a szubszidiaritás elvének kell vezérelnie, és meg kell őrizni a nemzeti rugalmasságot;

47. hangsúlyozza, hogy támogatni kell a kkv-k arra irányuló erőfeszítéseit, hogy felfedezzék más tagállamok piacait; felszólít a bevált gyakorlatok Unió-szerte történő megosztására és a határokon átnyúló közbeszerzési eljárások egyszerűsítésére; felhívja a tagállamokat, hogy ösztönözzék a vállalkozások határokon átnyúló közbeszerzésekben való részvételét azáltal, hogy a közbeszerzési eljárásokban nem alkalmaznak nyelvi kritériumokat az ajánlatok elutasítására;

48. felhívja a Bizottságot, hogy a terhek enyhítése, a hatékony közbeszerzésre vonatkozó kiválasztási kritériumok finomítása és az adminisztratív kapacitások növelése érdekében a lehető legnagyobb mértékben egyszerűsítse az adminisztratív folyamatokat; úgy véli, hogy a szabványosított kritériumok hozzáférhetőbb és vonzóbb szerződéseket tesznek lehetővé a kkv-k számára, ami elengedhetetlen a szélesebb körű részvétel előmozdításához és az innováció ösztönzéséhez az ágazatban; ezért határozottan ajánlja, hogy nem kötelező erejű bizottsági iránymutatások formájában adjanak ki szabványosított kritériumokat;

49. javasolja, hogy vezessenek be megerősített mechanizmusokat a közbeszerzés átláthatóságára és felügyeletére azáltal, hogy a fejlett adatelemzési és MI-technológiákat integrálják a közbeszerzési folyamatba az esetleges meg nem felelés, a szabálytalanságok, a csalás, a nemzetbiztonsági kockázatok és a korrupció valós idejű felderítése érdekében; ezzel összefüggésben ösztönzi a Bizottságot, hogy támogassa a beszállítói nyilvántartásokkal, valamint a közbeszerzési adattéren belüli uniós és nemzeti kizárási adatbázisokkal összekapcsolt, adatvezérelt kockázatelemzési

platform fejlesztését, amely integrálja a közbeszerzési, a vállalati és a szankciós adatokat a csalások proaktív felderítése és az integritás nyomon követése érdekében;

50. úgy véli, hogy egy olyan uniós szintű mechanizmus bevezetése, amely biztosítja az ajánlatkérő szervek számára a közbeszerzési piacokról a 2014/24/EU irányelv 57. cikkével összhangban kizárt gazdasági szereplőkre és a kizárásuk időtartamára vonatkozó információk határokon átnyúló megosztását, megkönnyítené a végrehajtást, egyszerűsítené az eljárásokat, biztosítaná a közpénzek védelmét, az egyenlő feltételeket a belső piacon és megerősítené a kritikus fontosságú állami infrastruktúra és szolgáltatások biztonságát és integritását; megjegyzi, hogy egy bizonyos kereskedőnek az egyik tagállamban való kizárásával kapcsolatos, határokon átnyúló információmegosztás nem előfeltétele annak, hogy az adott kereskedőt egy másik tagállamban kizárják;

51. sürgeti a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a közbeszerzés területén az érdekeltségi nyilatkozatok uniós szintű nyilvántartásának megvalósíthatóságát, amely figyelembe veszi a szerződések értékét, és lehetővé teszi az ajánlatkérő szervek és a sikeres ajánlattevők közötti személyes vagy szakmai kapcsolatok azonosítását az olyan összeférhetetlenségi helyzetek megelőzésére, amelyek befolyásolhatják a folyamat integritását, valamint a visszaélések bejelentésére szolgáló megbízható mechanizmusok biztosítását;

52. úgy véli, hogy a közbeszerzési gyakorlatok további egyszerűsítésére és szabványosítására van szükség; adott esetben támogatja szabványos szerződési szakaszminták bevezetését a tagállamokban a közbeszerzési eljárások egységesebbé tétele, az adminisztratív terhek csökkentése, valamint az ajánlatkérő szervek és a gazdasági szereplők számára a jogi egyértelműség biztosítása érdekében, megőrizve ugyanakkor a rugalmasságot a piacvezérelt megoldások számára; megjegyzi továbbá, hogy a szerződési szakaszminták bevezetése a tagállamokban megkönnyítené a szerződési adatok digitális platformokba való integrálását is, lehetővé téve a könnyebb nyomon követést és az összehasonlítást; úgy véli, hogy ez a szabványosítás jelentősen hozzájárul az adminisztratív hatékonysághoz és a tranzakciós költségek csökkentéséhez, mivel lehetővé teszi az ajánlatkérő szervek számára, hogy egyszerűsítsék az ajánlattételi dokumentumok elkészítését, illetve a gazdasági szereplők számára, hogy újra felhasználják a korábbi ajánlatok elemeit, különösen akkor, ha több közbeszerzési eljárásban vesznek részt; hangsúlyozza a szabványos modellek használatát, amelyeknek rövidebb és következetesebb pályázati dokumentumokat kell lehetővé kell tenniük;

53. üdvözli, hogy a Bizottság prioritásként kezeli a jogilag előírt jelentéstételi követelmények miatt a vállalkozásokra nehezedő terhek 25%-kal, illetve a kkv-k esetében 35%-kal történő csökkentését; kéri,

hogy ezt a prioritást valamennyi ágazatban alkalmazzák, és kéri, hogy a közbeszerzés közelgő felülvizsgálatát ennek alapján értékeljék;

54. felhívja a Bizottságot, a tagállamokat és az ajánlatkérő szerveket, hogy teljes mértékben használják ki a rendelkezésre álló eszközöket, például az EU piacvédelmi eszköztárát annak érdekében, hogy megakadályozzák az olyan nem uniós országokból származó tisztességtelen versenyt, amelyek közbeszerzési eljárásaikban hátrányosan megkülönböztetik az uniós országokat, és szigorúan alkalmazzák a kölcsönösség elvét az EU nemzetközi közbeszerzési eszközének hatékony alkalmazásával, különösen az uniós közbeszerzési piac stratégiai ágazataihoz való hozzáférés tekintetében; emlékeztet, hogy az EU korlátozhatja a közbeszerzési piacaihoz való hozzáférést a nemzetközi kereskedelmi szabályok megsértése esetén, beleértve a vámoknak a WTO szabályaival összeegyeztethetetlen emelését is; továbbá határozott fellépésre szólít fel a külföldi támogatásokról szóló rendelet révén[1]; kiemeli továbbá az EU és tagállamai harmadik országok által alkalmazott gazdasági kényszerítéssel szembeni védelméről[2] szóló (EU) 2023/2675 rendelet által kínált lehetőségeket; hangsúlyozza, hogy az egyensúly helyreállítását célzó intézkedések végrehajtása előtt követett eljárások túl lassúak; felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy tegyenek lehetővé gyorsabb reagálást lehetővé tevő eljárásokat; emlékeztet, hogy azok a nem uniós országok, amelyek nem részei a GPA-nak, vagy nem kötöttek az EU-val a közbeszerzéshez való egyenlő és kölcsönös hozzáférést garantáló nemzetközi megállapodást, nem igényelhetnek egyenlő bánásmódot a közbeszerzés területén, amint azt az EUB ítélkezési gyakorlata egyértelművé tette (C-652/22. sz. ügy);

55. emlékeztet, hogy tiszteletben kell tartani az ILO munkaügyi záradékokról szóló 94. számú egyezményében meghatározott feltételeket, és úgy gondolja, hogy azok az országok ne férhessenek hozzá az uniós közbeszerzési eljárásokhoz, amelyek nem teljesítik a feltételeket;

56. megjegyzi, hogy a legtöbb tagállamban a szerződések jelentős részét a legalacsonyabb árajánlat alapján ítélik oda**;** hangsúlyozza, hogy

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2560 rendelete (2022. december 14.) a belső piacot torzító külföldi támogatásokról (HL L 330., 2022.12.23., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

[2] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2675 rendelete (2023. november 22.) az Uniónak és tagállamainak a harmadik országok által alkalmazott gazdasági kényszerítéssel szembeni védelméről (HL L, 2023/2675, 2023.12.7., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2675/oj).

biztosítani kell, hogy a nem uniós vállalkozások közvetlen vagy közvetett állami támogatások révén ne szerezzenek tisztességtelen előnyt a közbeszerzési eljárásokban, ezáltal torzítva a tisztességes versenyt a belső piacon; sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyenek határozott lépéseket azokkal a nem uniós szervezetekkel szemben, amelyek az ilyen támogatásokat arra használják fel, hogy alákínáljanak az áraknak, vagy az uniós versenyszabályokkal összeegyeztethetetlen módon uralják a pályázatokat; javasolja, hogy hozzanak egyértelmű és átlátható szabályokat azon nem uniós szervezetek és az olyan uniós székhelyű vállalkozások kizárására, amelyek nem uniós alvállalkozói ismételten megsértették az uniós jogot; felszólít továbbá a nem uniós ajánlattevők közbeszerzési eljárásokban való részvételére vonatkozó szabályok tagállamok közötti közelítésére, különösen az európai alapokból finanszírozott projektek esetében;

57. hangsúlyozza, hogy a kirívóan alacsony összegű ajánlatok, különösen nem uniós ajánlattevők részéről, akadályozhatják a közbeszerzési szerződések hatékony végrehajtását, veszélyeztethetik a minőségi előírásokat és kockázatot jelenthetnek a nemzetbiztonságra, különösen a kritikus infrastruktúrákkal összefüggésben; határozottabb intézkedésekre szólít fel az ilyen ajánlatok felderítése és kezelése érdekében, többek között független költségértékelések és az ajánlatkérő szervek egyértelmű kötelezettségei révén az ajánlatok elutasítására vonatkozóan, amennyiben a szokatlanul alacsony ár indokolása nem kielégítő vagy nem meggyőző; ezzel összefüggésben felhívja a Bizottságot, hogy terjesszen elő egyértelmű és harmonizált módszertant a „kirívóan alacsony ár” fogalmának értékelésére annak érdekében, hogy az ajánlatkérő szervek nagyobb jogbiztonságot és gyakorlati iránymutatást kapjanak az ajánlatok értékelése során;

58. felhívja a Bizottságot, hogy egyértelműen állapítsa meg, hogy a nem uniós országokból származó ajánlattevők nem jogosultak részt venni az EU-n belül lefolytatott közbeszerzési eljárásokban, ha származási országuk az EU-val aláírt többoldalú vagy kétoldalú közbeszerzési megállapodás alapján nem biztosít kölcsönös piaci hozzáférést az uniós ajánlattevők számára;

59. kéri, hogy a legkülső régiók esetében továbbra is alkalmazzanak eltéréseket, tekintettel az e területek előtt álló sajátos kihívásokra; elismeri továbbá az EU határrégióiban élő közösségek egyedi körülményeit, amelyek rendszeres, határokon átnyúló gazdasági és társadalmi kapcsolatokat ápolnak a szomszédos nem uniós országokkal;

60. igyekszik biztosítani, hogy a közbeszerzés tartalmazzon olyan mechanizmusokat, amelyek támogatják a regionális gazdasági

rezilienciát, a lehetőségek méltányos elosztását és a helyi gazdaságok fenntarthatóságát, hozzájárulva a gazdasági tevékenységek kiegyensúlyozottabb eloszlásához a városi és nem városi területek között; ezzel összefüggésben hangsúlyozza a mezőgazdasági termelők és ellátási láncaik szerepét, valamint az általános gazdasági érdekű szolgáltatások kiemelkedő szerepét; felkéri a Bizottságot, hogy értékelje a Draghi-jelentésben foglalt ajánlást, amely szerint az ajánlatkérő szerveknek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy adott esetben és amennyiben megvalósítható, a közbeszerzésben a helyben előállított árukra vonatkozóan kifejezett minimumkvótát állapítsanak meg; hangsúlyozza, hogy a közbeszerzési gyakorlatoknak elő kell mozdítaniuk a gazdasági növekedést anélkül, hogy indokolatlanul kedveznének bizonyos ágazatoknak vagy régióknak, elismerve ugyanakkor annak fontosságát, hogy megerősítsék az ajánlatkérő szervek azon képességét, hogy nagyobb súlyt biztosítsanak a társadalmi és fenntarthatósági kritériumoknak, beleértve a környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos megfontolásokat is, amennyiben azt helyénvalónak tartják;

61. elismeri a közbeszerzés sajátos jellemzőit és stratégiai szerepét az EU élelmezésbiztonságának és rezilienciájának megerősítésében, továbbá hogy jobban ki kell használni a fenntarthatósággal és az éghajlattal kapcsolatos kritériumokat, támogatni kell az uniós mezőgazdasági termelőket, és elő kell mozdítani az egészségesebb étkezési szokásokat, valamint a fenntartható és egészséges élelmiszer-politikákat;

62. támogatja a közszféra szervezetei közötti együttműködés rugalmasságának növelését, lehetővé téve a hatóságok számára a hatékonyabb együttműködést a szolgáltatásnyújtás javítása és költségmegtakarítás elérése érdekében; felhívja a tagállamokat, hogy az eljárások hatékonysága, valamint a hatóságok és a vállalkozások közötti együttműködés javítása érdekében fontolják meg egy köz- és magánszféra közötti partnerség és párbeszéd kialakítását a közbeszerzés terén; javasolja a közszférán belüli együttműködés jelenlegi irányelvben szereplő fogalommeghatározásának felülvizsgálatát annak érdekében, hogy elismerjék az ilyen együttműködést, mint a két vagy több ajánlatkérő szerv közötti szerződéseket vagy megállapodásokat; felhívja a Bizottságot, hogy a hatékony feladatteljesítés érdekében fontolja meg az állami hatóságok közötti együttműködés (a közszféra szervezetei közötti együttműködés) mentesítését a közbeszerzési irányelvek hatálya alól, további korlátozó feltételek nélkül;

63. hangsúlyozza, hogy a megbízható, magas színvonalú és átlátható fenntarthatósági címkék és tanúsítványok kidolgozása és használata segíti az ajánlatkérő szerveket a fenntarthatósági célkitűzések

gyakorlati megvalósításában, miáltal csökkennek az adminisztratív terhek és kevésbé lesz szükség mélyreható technikai értékelésekre; felhívja a Bizottságot, hogy uniós szinten mozdítsa elő és fejlessze tovább ezeket a címkéket, biztosítva azok hitelességét és használhatóságát a különféle ágazatokban;

64. megjegyzi, hogy az ajánlatkérő szervek már részt vesznek fenntartható és éghajlatbarát közbeszerzésben, amelyet uniós, nemzeti és regionális szintű átfogó fenntarthatósági rendeletek szabályoznak;

65. az EUB ítélkezési gyakorlatának (többek között a C-395/18. sz. ügy) fényében hangsúlyozza, hogy az ajánlatkérő szervek jogosultak a nemzeti munkajogon alapuló követelményeket belefoglalni a közbeszerzési dokumentációba, például kötelező erejű kollektív szerződéseket, foglalkoztatási minimumkövetelményeket, egyenlő díjazásra vonatkozó rendelkezéseket és más releváns szociális kritériumokat; üdvözli, hogy az EUB egyértelművé tette, hogy a horizontális szociális záradékban foglalt szociális és környezetvédelmi kötelezettségek „olyan alapvető értéket jelentenek, amelynek betartását a tagállamoknak biztosítaniuk kell”; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki olyan iránymutatást és jogi keretet, beleértve a tárgy pontosítását és gyakorlati alkalmazását, amely biztosítja a jogbiztonságot, és felhatalmazza az ajánlatkérő szerveket arra, hogy – saját belátásuk szerint – anélkül alkalmazzák ezeket a kritériumokat, hogy aránytalan jogi kockázatokkal szembesülnének;

66. elismeri a társadalmilag felelős közbeszerzésben rejlő jelentős potenciált a tisztességes munka, a társadalmi befogadás és a fenntartható fejlődés előmozdítása terén; ösztönzi az ajánlatkérő szerveket, hogy a gazdasági megvalósíthatóság, a rugalmasság és a szubszidiaritás biztosítása mellett szisztematikusan építsenek be szociális kritériumokat a közbeszerzési eljárásokba; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje a szociális kritériumok közbeszerzési eljárásokba való beépítését, és biztosítson egyértelmű jogi és szakpolitikai keretet és gyakorlati iránymutatást, beleértve a jogi egyértelműséget és a bevált gyakorlatok példáinak megosztását, hogy lehetővé tegye a társadalmilag felelős közbeszerzés ajánlatkérő szervek általi hatékony és jogilag megalapozott végrehajtását; elismeri, hogy a szociális záradékok – például a munkakörülményekre, a kollektív tárgyalásokra és a munkavállalói jogok tiszteletben tartására vonatkozó követelmények – beillesztése jelentősen javíthatja a közbeszerzések eredményének minőségét és megbízhatóságát; felhívja a Bizottságot, hogy a felülvizsgálat során tisztázza, hogy a 2014/24/EU irányelv 18. cikkének (2) bekezdésében

meghatározott környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelmények kötelező erejűek;

67. úgy véli, hogy a közbeszerzési eljárásoknak támogatniuk és jutalmazniuk kell azokat az innovatív és fenntartható megoldásokat, amelyek ösztönözhetik a gazdasági fejlődést; kiemeli annak fontosságát, hogy a tagállamokban a jelenlegi uniós jogszabályokat tükröző fenntarthatósági kritériumokat vezessenek be és hajtsanak végre; felhívja a Bizottságot, hogy az uniós közbeszerzési jogszabályok közelgő célravezetőségi vizsgálatával összefüggésben értékelje egy ágazatspecifikus fenntarthatósági kritériumokat tartalmazó eszköztár létrehozását, amely odaítélési és technikai kritériumokat, ellenőrzési módszereket és szerződéses rendelkezéseket tartalmaz annak érdekében, hogy megkönnyítse a fenntarthatóbb közbeszerzési gyakorlatok fokozatos elfogadását, egyértelműséget biztosítva az ajánlatkérő szervek számára, és lehetővé téve számukra, hogy a követelményeket meghatározott ágazatokhoz és a helyi gazdasági kapacitásokhoz igazítsák; kéri a Bizottságot, hogy vizsgálja meg, hogyan lehetne jobban integrálni a fenntarthatósággal kapcsolatos szempontokat a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat elvének alkalmazása során az innováció és a hatékony erőforrás-felhasználás előmozdítása érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki kritériumokat a fenntartható technológiákkal kapcsolatos innováció előmozdítása és az EU versenyképességének javítása céljából a jövőbeli vezető piacokon; úgy véli, hogy a másodlagos anyagok piacának megerősítése része kell legyen ennek a megközelítésnek; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy az eszköztár kidolgozása során tudni kell bizonyítani, hogy az a) nem kötelezi az ajánlatkérő szerveket vagy a szerződő feleket aránytalan költségek viselésére, illetve nem eredményez összeegyeztethetetlenséget vagy műszaki nehézségeket, b) figyelembe veszi az érintett termékek és szolgáltatások életciklusát, sokféleségét és rendelkezésre állását, és tiszteletben tartja a technológiasemlegesség elvét, és c) megóvja a tisztességes versenyt;

68. javasolja olyan stratégiai közbeszerzési modellek végrehajtását, amelyek a rövid távú költségcsökkentéssel szemben előnyben részesítik az EU és a tagállamok érdekeit, valamint a hosszú távú értéket és rezilienciát, és vezető piaci lehetőségeket kínálnak az uniós célkitűzéseket tiszteletben tartó termékek számára, különösen a stratégiai ágazatokban;

69. kéri, hogy a Bizottság a közbeszerzési keret közelgő felülvizsgálatával összefüggésben végezzen mélyreható

hatásvizsgálatot az „európai preferencia” elve előnyben részesítésének lehetséges módjairól és következményeiről a stratégiai iparágakhoz kapcsolódó közbeszerzésekben a kritikus képességek folytonosságának biztosítása, valamint a reziliencia, a biztonság, a versenyképesség és a stratégiai autonómia megerősítése érdekében a tagállamokban; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak gondosan értékelnie kell a lehetséges költségvonzatokat, az élvonalbeli technológiákhoz való hozzáférés korlátozásának kockázatait, valamint a szolgáltatások és termékek minőségére gyakorolt hatásokat, fenntartva az EU nemzetközi jogi kötelezettségvállalásaival való összhangot és nem kizárva a hasonlóan gondolkodó partnereket; hangsúlyozza, hogy az európai vállalkozások részvételét előmozdító intézkedések nem jelenthetnek protekcionizmust és nem torzíthatják a versenyt; ezzel összefüggésben elismeri azoknak a vállalkozásoknak a fontosságát, amelyek beruháznak és újra befektetnek az EU-ba, erősítik az EU gazdaságát, védik a munkavállalók jólétét és a helyi közösségek javát szolgálják; felkéri továbbá a Bizottságot, hogy vizsgálja meg, milyen lehetőségek nyílnak az uniós székhelyű vállalkozások részvételének fellendítésére az uniós intézmények által finanszírozott projektek esetében indított közbeszerzési eljárásokban, vagy a 2014/25/EU irányelv 85. cikkében meghatározott preferenciarendszernek az ajánlatkérő szervek által odaítélt szerződésekre, illetve a 2014/24/EU irányelv 15. cikkében meghatározott preferenciarendszernek a célzott stratégiai ágazatokra való kiterjesztése révén;

70. kéri, hogy az EU számára stratégiai jelentőségű projektekre vonatkozó közbeszerzési eljárásokba – különösen a kritikus infrastruktúra, a fejlett technológiák és a kritikus fontosságú nyersanyagok területén – foglaljanak bele olyan rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik az ajánlatkérő szervek számára, hogy megköveteljék a gazdasági szereplőktől, hogy ipari partnerségeket hozzanak létre az EU-ban székhellyel rendelkező jogalanyokkal; úgy véli, hogy az ilyen partnerségeknek olyan záradékokat kell tartalmazniuk, amelyek biztosítják a technológiák, a know-how vagy a kulcsfontosságú technikai készségek uniós székhelyű partnerek számára történő átadását, az uniós joggal és a nemzetközi kötelezettségvállalásokkal teljes összhangban;

71. hangsúlyozza a villamosenergia-hálózatok üzemeltetői előtt álló sajátos kihívásokat a hosszabb szállítási határidők és a nagyobb költségek miatt; felszólít a villamosenergia-hálózatok üzemeltetésére vonatkozó közbeszerzési eljárások egyszerűsítésére, valamint rugalmasságuk és hatékonyságuk biztosítására; nagyobb összhangot szorgalmaz a villamosenergia-hálózatokra vonatkozó közbeszerzéseket érintő uniós szabályozások között;

72. hangsúlyozza a beruházások felszabadításának fontosságát a közbeszerzési és koncessziós piacon, és felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg, hogy a koncessziós szerződések időtartamára vonatkozó jelenlegi szabályozás megfelelően figyelembe veszi-e a koncessziót elnyerők odaítélés utáni beruházásait, és mérlegelje, hogy a nagyobb rugalmasság hozzájárulna-e az ilyen beruházások ösztönzéséhez;

73. hangsúlyozza, hogy el kell kerülni a közbeszerzőkre és a gazdasági szereplőkre, köztük a kkv-kra és a mikrovállalkozásokra háruló szükségtelen adminisztratív terheket; kiemeli, hogy az uniós közbeszerzési jogszabályok felülvizsgálata során mindenkor figyelembe kell venni az összetettség és a bürokrácia csökkentésének szükségességét annak érdekében, hogy azok ne akadályozzák a gazdasági szereplők közbeszerzésben való részvételét; kéri a Bizottságot, hogy az új kritériumok közbeszerzésbe történő bevezetésére vonatkozó lehetőségek értékelésekor biztosítsa, hogy különös figyelmet fordítsanak arra a szakaszra, amikor ilyen követelmények bekerülnek a közbeszerzési folyamatba; hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani arra, hogy ezek a szempontok szerepelnek-e az odaítélési szempontokban vagy a közbeszerzési dokumentumok korábbi szakaszaiban, biztosítva a jogi egyértelműséget és a gyakorlati megvalósíthatóságot az ajánlatkérő szervek és a gazdasági szereplők számára;

74. támogatja a közbeszerzési kritériumok korszerűsítését, hogy azok tükrözzék a technológiai és biztonsági fejlődést, biztosítva, hogy az új közbeszerzési keretek lehetővé tegyék a változó gazdasági és geopolitikai környezetre való gyors reagálást, fenntartva ugyanakkor a tagállamok autonómiáját a közbeszerzési politikáik terén; megjegyzi, hogy az uniós versenyképesség a belső piac magas szintű szociális és környezetvédelmi normáival együtt épül; hangsúlyozza, hogy a jövőbeli közbeszerzési kereteknek fokozniuk, nem pedig csökkenteniük kell ezeket az erősségeket, hogy megerősítsék az uniós szereplők pozícióját a közbeszerzésekben;

75. rámutat annak fontosságára, hogy a „nettó zéró” iparról szóló jogszabályt[1] példaként vegyék figyelembe az ellátásbiztonsággal, a minőségi munkahelyekkel, az EU ipari vezető szerepéhez és versenyképességéhez való hozzájárulással, a kiberbiztonsági normák betartásával és a nemzetközi közbeszerzési megállapodásokban nem

---

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1735 rendelete (2024. június 13.) a „nettó zéró” technológiák európai gyártási ökoszisztémájának megerősítését célzó intézkedési keret létrehozásáról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról (HL L, 2024/1735, 2024.6.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

részes egyetlen nem uniós országtól való függőség csökkentésével kapcsolatos rezilienciakritériumok alkalmazásához;

76. támogatja a közbeszerzési eljárások további digitalizálását, amely csökkenti az adminisztratív terheket, javítja a hatékonyságot és a versenyképességet, fokozza az átláthatóságot, és megkönnyíti a kkv-k és a határokon túli ajánlattevők hozzáférését, miközben biztosítja a biztonsági előírásoknak való megfelelést;

77. megerősített támogatási mechanizmusokat szorgalmaz a nagyon kis szervezetek, a kkv-k, az induló innovatív vállalkozások és a szociális gazdaság szereplői számára annak érdekében, hogy hatékonyan versenyezhessenek a közbeszerzési eljárásokban, beleértve a technikai segítségnyújtási programokat, valamint a kapacitásépítést a kkv-k, az induló innovatív vállalkozások és a szociális vállalkozások számára; elengedhetetlennek tartja, hogy a kkv-k számára több iránymutatást és támogatást nyújtsanak a közbeszerzésekben való részvételük előmozdításához; hangsúlyozza, hogy csökkenteni kell azokat a bürokratikus korlátokat, amelyek aránytalanul érintik a kkv-k, az induló és a növekvő innovatív vállalkozások részvételét, valamint hogy a Bizottságnak minden új szabály tekintetében megfelelő hatásvizsgálatokat, valamint a kkv-k és induló vállalkozások szempontjait figyelembe vevő kötelező tesztelést kell elvégeznie; kiemeli, hogy a párbeszédre irányuló kezdeményezések hatékonyan segítik a kkv-kat abban, hogy jobban megismerjék a közbeszerzési elveket, miközben lehetővé teszik a közbeszerzők számára, hogy kiegyensúlyozottabb kritériumok kialakítása és az adminisztratív terhek csökkentése érdekében információkat gyűjtsenek; adott esetben támogatja, hogy a közbeszerzők az ajánlati felhívások kidolgozása előtt széles körben alkalmazzanak beszerzési gyakorlatokat, valamint hogy korlátozzák a pénzügyi kapacitásra és a múltbeli teljesítményigazolásokra vonatkozó túlzott követelményeket; jelzi, hogy támogatni kell a kkv-kat a partnerek azonosításában;

78. a kiválasztási kritériumok sürgős egyszerűsítését kéri, és ezzel összefüggésben felhívja a Bizottságot annak megvizsgálására is, hogy az előminősített kkv-k és kisebb szereplők uniós szintű digitális adatbázisának létrehozása hozzájárulhat-e az eljárások egyszerűsítéséhez és a közbeszerzési eljárásokhoz való hozzáférés javításához; megjegyzi, hogy akkreditációs rendszereket lehetne használni a vállalkozások technikai és pénzügyi kapacitásának meghatározására, valamint szakmai feddhetetlenségük ellenőrzésére a pályázati eljárás előtt, és hogy a szakmai feddhetetlenségi kritériumoknak magukban kell foglalniuk az alkalmazandó munkaügyi, emberi jogi és környezetvédelmi jogszabályoknak való megfelelés terén elért eredményeiket; hangsúlyozza, hogy e nyilvántartások tagállamok közötti hatékony interoperabilitása és határokon átnyúló hozzáférhetősége erősítheti az átláthatóságot, a

közpénzek védelmét, a belső piac támogatását, valamint a kritikus fontosságú állami infrastruktúra és szolgáltatások biztonságának és integritásának megerősítéséhez;

79. hangsúlyozza, hogy az uniós közbeszerzési keretnek méltányos hozzáférést kell biztosítania a kkv-k, a szociális gazdaság szervezetei és a helyi vállalkozások számára az egyszerűsített eljárások előmozdítása révén, többek között annak biztosításával, hogy a vállalkozásoknak ne kelljen újra benyújtaniuk nyilvánosan hozzáférhető információkat az ajánlatukban, valamint a helyi körülményeken alapuló arányos követelmények alkalmazásával; felhívja a Bizottságot, hogy fontolja meg a szerződések kisebb részekre osztásának általános érvényesítését a verseny előmozdítása és a nagy szervezetek dominanciájának megelőzése érdekében, elismerve ugyanakkor, hogy a szerződéseket nem szabad felosztani, ha valódi technológiai vagy hatékonysági indokok szólnak ellene; hangsúlyozza, hogy ez a kisebb részekre osztás különösen fontos a mérnöki, építési és tervezési szolgáltatások szempontjából, mivel erősítheti a versenyt, biztosíthatja a kis- és középvállalkozások és a mikrovállalkozások részvételi lehetőségeit, és lehetővé teheti a speciális szakértelem célzott felhasználását; hangsúlyozza, hogy egyértelmű iránymutatásokra van szükség annak meghatározásához, hogy mikor indokolt a szerződések felosztásának mellőzése; megjegyzi, hogy a tételek felosztása az előnytelen alvállalkozói láncok megelőzésének hatékony eszköze is;

80. javasolja, hogy a közbeszerzési keret tegye lehetővé az ajánlattevők és az ajánlatkérő szervek számára, hogy az eljárás későbbi szakaszában nyújtsák be a hiányzó bizonyítékokat, egyszerűsítve és felgyorsítva a közbeszerzési eljárásokat, például a 2014/24/EU irányelv 56. cikke (3) bekezdésének kiterjesztése révén; javasolja az induló innovatív vállalkozások és a kkv-k részvételét az olyan merev referenciakövetelmények kiigazítása révén támogassák, amelyek aránytalanul akadályozzák a fiatal vállalkozásokat; adott esetben nagyobb rugalmasságot szorgalmaz a képesítési kritériumok tekintetében annak érdekében, hogy az átláthatóság és a verseny fenntartása mellett biztosítsák az induló innovatív vállalkozások számára a közbeszerzési lehetőségekhez való méltányos hozzáférést; hangsúlyozza, hogy meg kell fontolni a rugalmasságot a kkv-k szerződésekre vonatkozó adatainak bekérésekor;

81. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a közbeszerzési eljárások hozzáférhetőbbé és átláthatóbbá váljanak azáltal, hogy könnyen érthető összefoglaló táblázatokat vagy áttekintést nyújtanak a közbeszerzési pályázatokról, amelyek egyértelműen meghatározzák a beszerzésre váró építési beruházás vagy szolgáltatás ajánlott műszaki előírásait és követelményeit; kéri a Bizottságot, hogy különösen vegye figyelembe a kevesebb tapasztalattal rendelkező

vállalkozásokat, amelyeknek igénybe kell venniük ezen eszközöket a közbeszerzési dokumentumok jobb megértéséhez és értelmezéséhez;

82. megismétli, hogy a közbeszerzési eljárásokhoz való méltányos hozzáférés szükségessé teszi a szabályok egyszerűsítését és pontosítását az ajánlatkérő szervek számára;

83. kiemeli, hogy a közbeszerzési szerződésekkel, például az építési projektekkel kapcsolatos tapasztalatok azt mutatják, hogy az alternatív ajánlatok (az ajánlatok több eltérő változatban történő benyújtása) lehetővé tétele segíti az ajánlatkérő szerveket abban, hogy innovatívabb, hatékonyabb és költséghatékonyabb módon szerezzenek be szolgáltatásokat; hangsúlyozza, hogy az innovatív megoldások könnyebben integrálhatók a közbeszerzésbe, ha az alternatív ajánlatok általánosan megengedettek, és hogy annak érdekében, hogy a vállalkozói know-how hatékonyan beépüljön a közbeszerzési szerződések odaítélésébe, az alternatív ajánlatokat általánosan engedélyezni kell, kivéve, ha az ajánlatkérő kifejezetten úgy dönt, hogy kizárja azokat (opt-out); felhívja a Bizottságot, hogy a 2014/24/EU irányelv 45. cikkének (1) bekezdése alapján vizsgálja meg az alternatív javaslatok (az ajánlatok több eltérő változatban történő benyújtása) elfogadhatóságát;

84. felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa az egyszeri adatszolgáltatás elvének következetes alkalmazását a közbeszerzés valamennyi közigazgatási szintjén, hogy az ajánlattevőknek az adminisztratív terhek csökkentése érdekében csak egyszer kelljen bizonyos szabványos információkat szolgáltatniuk a hatóságok és a közigazgatási szervek számára; elismeri, hogy annak lehetővé tétele, hogy az ajánlattevők a kezdeti szakaszban számos adminisztratív dokumentum benyújtása helyett saját megfelelőségi nyilatkozatokat használjanak, gyakran csökkentheti a terheket és növelheti a hatékonyságot; felhívja a Bizottságot, hogy határozza meg, hol lehetne megfelelően alkalmazni ezeket a gyakorlatokat, biztosítva ugyanakkor a jogi egyértelműséget és a biztosítékokat;

85. úgy véli, hogy a bizonyos szolgáltatásokra fenntartott szerződések a szociális gazdaságot támogató bevált gyakorlatok; javasolja, hogy egyenértékű ajánlatok esetén részesítsék előnyben a kkv-kat és az innovatív piaci szereplőket, vagy ezt végrehajthatják fenntartott szerződések vagy a szerződésteljesítés egy fenntartott része révén; ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a fenntartott szerződések hatékonyan támogatják a fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatását a közbeszerzés révén, ugyanakkor megjegyzi, hogy még mindig van mit javítani végrehajtásukon;

86. elismeri, hogy bár az alvállalkozás nagyobb rugalmasságot, a speciális készségekhez való hozzáférést és költségmegtakarítást tesz

lehetővé, olyan potenciális kockázatokkal is járhat, mint az elszámoltathatóság gyengülése, a munkavállalói jogok megsértésének fokozott kockázata és a hatékony végrehajtás akadályozása; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje a főként a nyertes ajánlattevő közvetlen munkavállalói által teljesített közbeszerzési szerződések hatását, és javasolja, hogy a közbeszerzési szabályok ösztönözzék a vállalkozásokat, hogy legyen elegendő saját alkalmazottjuk azon projektek végrehajtásához, amelyekre a közbeszerzési szerződést odaítéltek; felhívja a Bizottságot, hogy a visszaélésszerű alvállalkozás megszüntetése és a munkavállalók jogainak védelme, valamint az átláthatóság és az elszámoltathatóság javítása érdekében az ellátási lánc egészében fontolja meg a gazdasági szereplők és az alvállalkozók egyetemleges felelősségére valamint az érintett alvállalkozókra és a szerződés azon része átláthatóságának biztosítására vonatkozó, jól meghatározott rendszer bevezetését, amelyet a vállalkozó alvállalkozásba kíván adni;

87. támogatja a szerződések árképzésének rugalmasságát az ajánlatkérő szervekre vonatkozó keretmegállapodások maximális időtartamának meghosszabbítása és olyan rendelkezések bevezetése révén, amelyek lehetővé teszik az árkiigazítást az olyan aránytalan költségnövekedésekre válaszul, amelyeket az ajánlattevő észszerűen nem láthatott előre, mint például az infláció, az anyag- vagy energiaköltségek növekedése és a munkajogi változások, biztosítva a szerződések életképességét anélkül, hogy pénzügyi terhet rónának a hatóságokra, valamint a tárgyalásos eljárás kibővítését, ami a keretmegállapodást követő szerződések esetében alapelv kell legyen;

88. megjegyzi, hogy az innovációs közbeszerzésre vonatkozó szabályokat továbbra sem használják ki kellőképpen; kéri annak értékelését, hogy szükség van-e a tudományos kutatási és innovációs projektekre vonatkozóan különleges közbeszerzési szabályok megállapítása, elismerve azok kritikus szerepét a gazdasági és technológiai haladás előmozdításában, és egyúttal a közforrások hatékony felhasználásának biztosításában; jelzi, hogy az ajánlattevők szellemitulajdon-jogait többek között a pályázati eljárás során is védő további és szilárd rendelkezésekre van szükség;

89. úgy véli, hogy a közbeszerzők professzionalizálásának az EU-n belüli közbeszerzési módszerek javításának részét kell képeznie; üdvözli azokat a nemzeti kezdeményezéseket, amelyek célja, hogy segítsék a közbeszerzőket abban, hogy megismerkedjenek a meglévő jogi kerettel és fogalmakkal, mint például a tárgy meghatározása, valamint a megfelelő kiválasztási és odaítélési kritériumok kialakítása; kéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki és mozdítson elő hasonló programokat uniós szinten, a nem árjellegű kritériumok jobb alkalmazására összpontosítva, „használatra kész” környezetvédelmi és társadalmi kritériumok meghatározásával;

90. kiemeli, hogy a nonprofit szervezetek, az egyházak és a szociális vállalkozások Európa-szerte döntő szerepet játszanak a közbeszerzésben, felhívja a figyelmet szakértelmükre, erős helyi kapcsolataikra és bizonyított képességükre a magas színvonalú szolgáltatások nyújtására; hangsúlyozza a fenntartott szerződések megőrzésének és előmozdításának fontosságát, mivel ezek hatékony eszközök annak biztosítására, hogy a közbeszerzés támogassa a tágabb társadalmi célkitűzéseket, a szociális gazdaságot és az érintett szereplők sokféleségét; ezért felszólít a tagállamok és az ajánlatkérő szervek azon meglévő lehetőségének megerősítésére, hogy a közbeszerzési eljárásokban való részvételt kifejezetten fenntarthatják a nonprofit alapon működő szereplők számára; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a hároméves korlátot és azt az előírást, hogy a megelőző három évben nem nyújtható ilyen szolgáltatás a 2014/24/EU irányelv 77. cikke alapján;

91. kéri a 2014/24/EU irányelv 71. cikkének (3) bekezdésében meghatározott azon lehetőség jobb kihasználását, hogy az alvállalkozókat közvetlenül lehessen kifizetni; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák a hatóságok részéről a vállalkozók és az alvállalkozók felé, illetve a vállalkozók részéről az alvállalkozók vagy a beszállítók felé teljesített kifizetések átláthatóságát;

92. felhívja a Bizottságot, hogy frissítse a közbeszerzési verseny nyomon követésére szolgáló eszközeit; úgy véli, hogy a piacelemzés módszereinek és technológiáinak finomításával, valamint a fejlett adatelemzés és a mesterséges intelligencia integrálásával az EU-nak törekednie kell egy nagyobb versenyképességet, méltányosságot, átláthatóságot, stratégiai értéket és egyenlőséget biztosító közbeszerzési környezet előmozdítására; úgy véli, hogy ezek az intézkedések hozzájárulhatnak a közbeszerzések terén tapasztalható gyenge verseny kérdésének jobb megértéséhez, valamint olyan új javaslatok kidolgozásához, amelyek egyszerűbbé teszik a vállalkozások számára a pályázatokhoz való hozzáférést;

°

° °

93. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.